

๓ พันธกิจ สู่ วัตถุประสงค์ด้วยความสุข
เครื่องมือการทำงาน (๕ส)

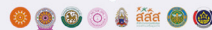
คู่มือและแนวปฏิบัติ

๔ แนวปฏิบัติการพัฒนาพื้นที่

๕ แนวทางการดำเนินงานเพื่อสร้างสำปายะ

โครงการ

วัด ประชา รัฐ สร้างสุข

โดย คณะกรรมการฝ่ายสาธารณูปการ ของมหาเถรสมาคม

คู่มือและแนวปฏิบัติโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข

ที่ปรึกษา	สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า พระธรรมรัตนปราการ พระเทพพรเมธี, รศ.ดร. พระเทพเวที, รศ.ดร.	กรรมการมหาเถรสมาคม ประธานคณะกรรมการฝ่ายสาธารณูปการ มหาเถรสมาคม เจ้าคณะจังหวัดปทุมธานี รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
คณะผู้จัดทำ	พระสุธีรัตนบัณฑิต, รศ.ดร. พระมหาชุตีภักดิ์ อภินนโท	ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ผู้อำนวยการส่วนงานวางแผน และส่งเสริมการวิจัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย คณะอนุกรรมการโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข
ปีที่พิมพ์	พ.ศ.๒๕๖๓	
จำนวนที่พิมพ์	พิมพ์ครั้งที่ ๑ จำนวน ๒,๐๐๐ เล่ม	
ปกและรูปเล่ม	พระมหาเกรียงศักดิ์ อินทปญโญ	สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พิมพ์ที่ :	นิติธรรมการพิมพ์ ๗๖/๒๕๑-๓ หมู่ที่ ๑๕ ตำบลบางม่วง อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๔๐ โทร.๐๒-๔๐๓-๔๕๖๗-๘, ๐๘ ๑๓๐๙-๕๒๑๕ E-mail: niti2512@hotmail.com	

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ
สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

“

สพฺเพสํ สงฺฆภูตानํ สามคฺคี วุฑฺฒิ
สาธิกา ความพร้อมเพรียงแห่งชน
ผู้อยู่ร่วมกันเป็นหมู่ ยิ่งความเจริญ
วัฒนาถาวรให้สำเร็จ

สัมโมทนียพจนี
โดย สมเด็จพระมหาธีรวงศ์

กรรมการมหาเถรสมาคม
ประธานคณะกรรมการฝ่ายสาธารณูปการ
ของมหาเถรสมาคม

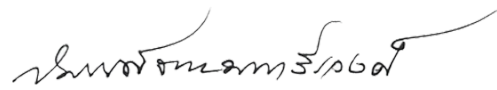
มหาเถรสมาคมมีมติเห็นชอบให้โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข เป็นหนึ่งในงานปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา โดยมุ่งพัฒนาให้เรียบริอัยรื่นรมย์ เป็นศูนย์การเรียนรู้และการพัฒนาจิตใจของประชาชน มีแผนการดำเนินงานเป็นระบบและระยะอย่างชัดเจน บัดนี้ถึงระยะซึ่งคณะสงฆ์ทั่วราชอาณาจักร มีภาระที่จะยังให้เกิดผลสัมฤทธิ์ผลเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้นอย่างครอบคลุมทุกวัดทั่วประเทศ

หัวใจของโครงการนี้คือกลไกการสร้างสายสัมพันธ์ ความร่วมแรงร่วมใจกันของวัด ชุมชน และภาคีเครือข่าย ในท้องถิ่นด้วยอุดมการณ์ร่วมกันคือศรัทธาปสาทะในบวรพระพุทธศาสนา และเจตจำนงให้วัดเป็นสถานสัปปายะ อำนวยสันติสุขแก่ผู้เข้ามาพึ่งพาบำบัดทุกข์และเสริมสร้างความสุขทั้งแก่กายและใจ อันจะนำไปสู่ความวัฒนาสถาพรของชาติและสถาบันพระพุทธศาสนา ด้วยเหตุนี้ ทุกท่านทุกฝ่ายจึงจำเป็นต้องเพิ่มพูนสามัคคีธรรมให้่องงามไพบูรณ์ขึ้นในใจตน ในชุมชน และในประเทศชาติ อันนับเป็นการน้อมนำพระสังฆราชโบายของเจ้าพระคุณ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ที่ประทานไว้เมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ไปสู่การปฏิบัติอย่างแท้จริง ดังพระโอวาทความตอนหนึ่งว่า

“ขอมอบภาชิตนี้ให้ท่านทั้งหลายไปปฏิบัติดู ภาชิตนั้นเป็นภาษาบาลี คำว่า **สพเพล์ สงฆภูตานิ สามคคิ วุฑฒิ สาทิกา ความพร้อมเพรียงแห่งชนผู้อยู่ร่วมกันเป็นหมู่ ยังความเจริญวัฒนาถาวรให้สำเร็จ** คำนี้ใช้ได้ทุกกาลเวลาทุกรัฐสมัย จนในรัชสมัยรัชกาลปัจจุบันก็ทำได้ เราทั้งหลายในฐานะที่เป็นประชาชนชาวไทยสืบมา บางท่านก็หลายรัชกาล

บางท่านก็สองรัชกาล บางท่านก็หนึ่งรัชกาล จงรักษาคำนี้ไว้ ความพร้อมเพรียงแห่งชนผู้อยู่ร่วมกันเป็นหมู่ ยังความวุฑฒิ สาทิกา ยังความเจริญรุ่งเรืองให้สำเร็จได้ ขณะนี้เป็นที่ทราบ อยู่แล้วว่า ประเทศของเรากำลังต้องการพัฒนา ต้องการให้ชาติของเรา ประเทศของเราพัฒนาเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป ก็ขอให้ท่านทั้งหลายนำธรรมภาชิตนี้ไปนึกดู ไปคิดดู แล้วไปกระทำร่วมกับความปกติกาย ความปกติวาจา ความตั้งใจทำงานในสิ่งที่เรากระทำ และมีปัญญาควบคุมรวมอยู่ในนี้ เสร็จหมด เพราะฉะนั้นหวังว่าท่านทั้งหลายคงจะเข้าใจ และยึดถือคำสอนของพระพุทธองค์ ในฐานะที่เป็นพุทธศาสนิกชน เมื่อมีหลักศีล หลักสมาธิ หลักปัญญา และความสามัคคี ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ก็คงจะทรงอยู่ได้ตลอดกาลนาน”

ขออนุโมทนากุศลจรรยาที่คณะสงฆ์ และคณะอนุกรรมการโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข พร้อมด้วยสาธุชนทุกภาคส่วนร่วมกันสนับสนุนโครงการนี้ ด้วยเจตนาหมายมุ่งผดุงประโยชน์ของประเทศชาติและพระพุทธศาสนา ขอกุศลสมบัตินี้ จงเกื้อกูลให้ท่านทั้งหลายเจริญพร้อมด้วยสรรพกำลัง ในอันที่จะกอบปรกณียกิจเพื่อสร้างสุขมาสู่วัด ประชา และรัฐสืบไปตลอดกาล

(สมเด็จพระมหาวีรวงศ์)

กรรมการมหาเถรสมาคม
ประธานคณะกรรมการฝ่ายสาธารณูปการ
ของมหาเถรสมาคม

“

วัดเป็นศูนย์กลางผ่านกระบวนการความคิดสร้างสรรค์ ด้วยหลักการโดยใช้เครื่องมือ ๕ส เข้ามาเป็นองค์ความรู้ขับเคลื่อน ความมีวินัย ในตัวคน และการปรับสภาพวัดให้เป็นที่พึ่ง ของประชาชนทุกคน ได้ทั้งสุขภาวะทาง ร่างกาย ทางจิตใจ ทางปัญญา และทางสังคม ด้วยหลักแนวคิด “ชุมชนเข้มแข็ง โดยมีวัด เป็นศูนย์กลาง”

คำนิยม

โดย นายณรงค์ ทรงอารมณี

ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

ตามแผนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงหรือแผน “ตำบล
มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญคือ
ประเทศชาติมั่นคง ประชาชน มีความสุข เน้นการบริหาร
จัดการสถานะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย
เอกราช อธิปไตย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับตั้งแต่
ระดับชาติ สังคม ชุมชน กอปรกับมติมหาเถรสมาคมในคราว
ประชุมครั้งที่ ๒๓/๒๕๖๐ เรื่อง “ขอความเห็นชอบแผนปฏิบัติ
การประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๑ ตามแผนยุทธศาสตร์การ
ปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา” มหาเถรสมาคมได้มีมติเห็น
ชอบ แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๑ ตามแผน
ยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาตามที่คณะ
กรรมการประสานงานแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการ
พระพุทธศาสนา (คพพ.) ได้ประสานงานและจัดทำแผนปฏิบัติ
การ ฯ ซึ่งด้านสาธารณูปการได้กำหนดให้ดำเนินโครงการวัด
สร้างสุขด้วยแนวทาง ๕ส และมติมหาเถรสมาคมที่ ๓๔/๒๕๖๑
เรื่องขอความเห็นชอบดำเนินโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข
โดยมหาเถรสมาคมมีมติเห็นชอบให้สำนักงานพระพุทธศาสนา
แห่งชาติ ดำเนินโครงการดังกล่าว โดยใช้กลไก “สานพลัง
ประชารัฐ” เป็นนโยบายในการขับเคลื่อนการพัฒนาดน และ
องค์กร โดยมีจุดเริ่มต้นจากความเข้มแข็งขององค์กร และคนใน
องค์กร ขยายสู่ชุมชน โดยมีวัดเป็นศูนย์กลางผ่านกระบวนการ
ความคิดสร้างสรรค์ ด้วยหลักการโดยใช้เครื่องมือ ๕ส เข้ามา
เป็นองค์ความรู้ขับเคลื่อน ความมีวินัยในตัวเอง และการปรับ
สภาพวัดให้เป็นที่พึ่งของประชาชนทุกคนได้ ทั้งสุขภาวะทาง
ร่างกาย ทางจิตใจ ทางปัญญา และทางสังคม ด้วยหลักแนวคิด
“ชุมชนเข้มแข็ง โดยมีวัดเป็นศูนย์กลาง” การสนับสนุนพัฒนา

วัด ให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และศูนย์กลางชุมชน ซึ่งกลยุทธ์
ที่แข็งแกร่งสร้างความยั่งยืนได้ ด้วยการใช้กลยุทธ์การจับคู่กัน
เป็น ๑ วัด ๑ องค์กร ทั้งภาคเอกชนและภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ
ขยายไปสู่วัดทั่วประเทศให้มากขึ้น

โครงการวัดกลางใจชุมชน โครงการวัด ประชา รัฐ
สร้างสุข มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีให้เกิดขึ้น
ระหว่างพระ ชุมชน ตัวแทนชุมชน องค์กรทั้งภาครัฐ ภาค
เอกชน ให้เกิดความเข้มแข็ง อีกทั้งยังเป็นการจัดสิ่งแวดล้อมที่
เอื้อต่อสุขภาพ รวมถึงกิจกรรมเชิงพุทธ โดยจะก่อให้เกิดความ
เชื่อมโยงระหว่างวัดกับชุมชน ทำให้พระมีสุขภาพแข็งแรง วัด
มีความมั่นคง ชุมชนมีความเข้มแข็ง และขยายผลการดำเนินสู่
โครงการวัดพัฒนาตัวอย่างดีเด่น วัดพัฒนาตัวอย่าง และ
อุทยานการศึกษาในวัด โครงการวัดประชารัฐสร้างสุข คือ การ
ทำชุมชนให้เข้มแข็ง โดยมีวัดเป็นศูนย์กลางพัฒนาสุขภาวะ ทั้ง
ด้านสุขภาวะทางกาย สุขภาวะทางจิต สุขภาวะทางสังคม และ
สุขภาวะ ทางปัญญาด้วยแนวทาง ๕ส ที่ทุกภาคส่วนมีส่วน
ร่วม สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ในฐานะผู้
สนับสนุนด้านนโยบายส่งเสริมให้วัดเข้าร่วมโครงการ
และอุดหนุนงบประมาณให้วัดต้นแบบประจำอำเภอทั่วประเทศ
จำนวน ๘๗๘ วัด ดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาวัดด้วยแนวทาง
๕ส ที่เกิดจากการร่วมมือกันของวัด ประชาชน หน่วยงานภาค
รัฐ และภาคเอกชน ร่วมกันพัฒนาวัดเพื่อให้วัดเป็นศูนย์กลาง
ชุมชนอันจะก่อให้เกิดความสุขร่วมกันอย่างมั่นคง และยั่งยืน
ต่อไป

นายณรงค์ ทรงอารมณ

ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

“

การนำหลักการ ๕ส และหลักสัปปายะ ๗ มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาพื้นที่ของวัดโดยมีหลักการที่เรียกว่า “๓-๕-๗-๙” ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุขให้สัมฤทธิ์ผล รวมทั้งมีตัวชี้วัดที่เป็นรูปธรรมในการนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อพัฒนา “คุณภาพสิ่งแวดล้อม” ของวัดและชุมชน

คำนำ โดย พระธรรมรัตนาภรณ์

ประธานคณะอนุกรรมการ
โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข

โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข เป็นหนึ่งใน ๑๔ โครงการของแผนปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา โดยฝ่ายสาธารณูปการของมหาเถรสมาคม มีมติเห็นชอบให้ดำเนินการเพื่อพัฒนาวัดให้เป็นสถานที่สัปปายะ เป็นแหล่งเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนา และเป็นรมณีสถานอันเป็นความสงบทางจิตใจของพุทธศาสนิกชน โครงการนี้มีเป้าหมายสำคัญ คือ การส่งเสริมให้มีเกิดการขับเคลื่อนกิจกรรมและองค์ความรู้ ๕ส ไปสู่การปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ การจัดการสิ่งแวดล้อม และรักษาความสะอาดภายในวัดให้ถูกต้องตามสุขลักษณะ และการพัฒนาการเรียนรู้ทางสังคมวิถีพุทธ รวมทั้งการมีจิตอาสาเพื่อการพัฒนาสังคม

คณะอนุกรรมการโครงการวัด ประชา รัฐ ได้ตั้งเป้าหมายให้เกิดการขยายเครือข่ายวัดที่เป็นสัปปายะให้ทั่วประเทศในระยะเวลา ๕ ปี จำนวน ๒๕,๐๐๐ วัด โดยมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ เช่น กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กรมการพัฒนาชุมชน

กรมอนามัย กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย สถาบันอาศรมศิลป์ สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น และสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ซึ่งคู่มือโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุขเล่มนี้ เป็นการนำหลักการ ๕ส และหลักสัปปายะ ๗ มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาพื้นที่ของวัด

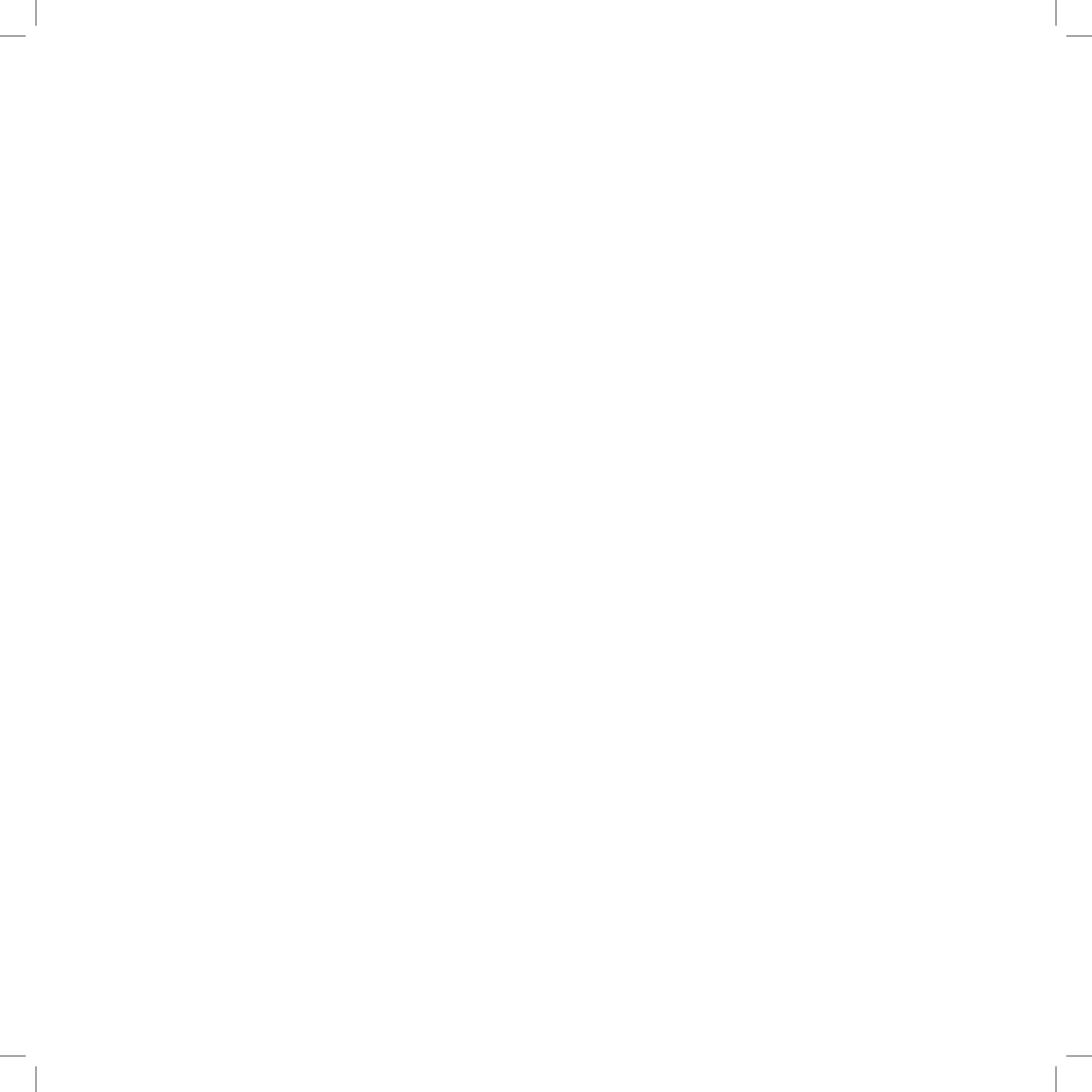
โดยมีหลักการที่เรียกว่า “๓-๕-๗-๙” ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุขให้สัมฤทธิ์ผล รวมทั้งมีตัวชี้วัดที่เป็นรูปธรรมในการนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อพัฒนา “คุณภาพสิ่งแวดล้อม” ของวัดและชุมชน

ในฐานะประธานอนุกรรมการโครงการฯ ขออนุโมทนา สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.), สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย คณะสงฆ์จังหวัดปทุมธานี และภาคีที่เกี่ยวข้องที่ได้ร่วมพัฒนาและสร้างสรรค์กิจกรรมที่เป็นประโยชน์เพื่อความมั่นคงของประเทศชาติ และพระพุทธศาสนา รวมทั้งการสร้างความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรมของชาติสืบต่อไป

พระธรรมรัตนารมณ์

ประธานคณะอนุกรรมการ
โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข

สารบัญ

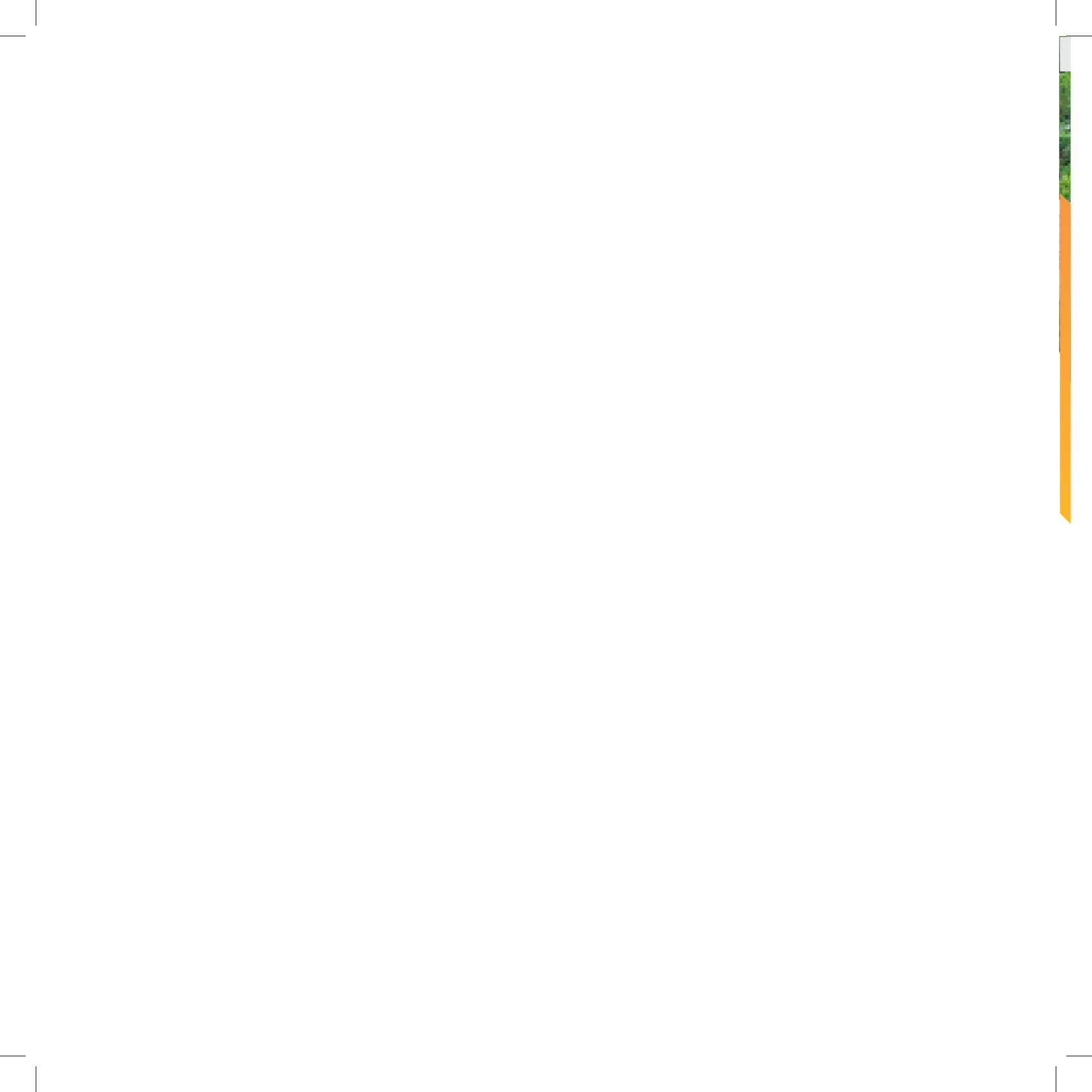
สัมมนานิยพจน์

คำนิยาม

คำนำ

สารบัญ

ส่วนที่ ๑	ความเป็นมาของโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข.....	๑
	ความเป็นมาของโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข.....	๒
	วัตถุประสงค์ของโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข.....	๓
	พันธกิจของโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข.....	๕
	หลักการทำงานโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข.....	๗
ส่วนที่ ๒	แนวปฏิบัติโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข (๓-๕-๗-๙ สู่ความยั่งยืน).....	๑๑
	๓ พันธกิจ สู่ วัดสวยด้วยความสุข.....	๑๓
	๕ เครื่องมือการทำงาน (๕ ส) โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข.....	๑๕
	๗ แนวทางการดำเนินการเพื่อสร้างสัจปายะ.....	๑๙
	๙ แนวปฏิบัติการพัฒนาพื้นที่ สู่ วัดสร้างสุข.....	๒๙
ส่วนที่ ๓	เกณฑ์และตัวชี้วัด การประเมินโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข.....	๓๗
	เกณฑ์และตัวชี้วัดการประเมินโครงการวัด ประชา รัฐสร้างสุข.....	๓๗
ภาคผนวก.....		๕๑

ส่วนที่ ๑

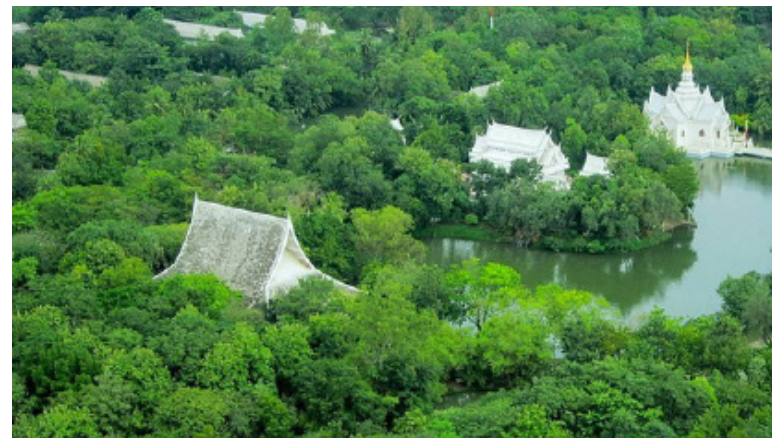
ความเป็นมา โครงการ วัด ประชา รัฐ สร้างสุข

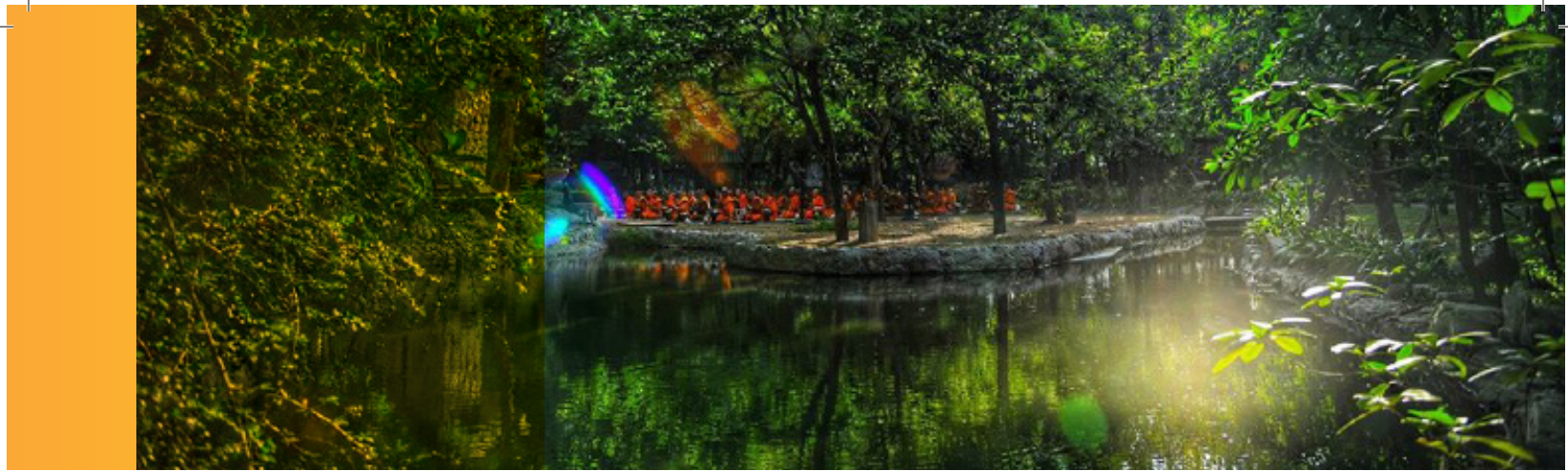
ความเป็นมาของโครงการ “วัด ประชา รัฐ สร้างสุข”

“พุทธศาสน์มั่นคง ดำรงศีลธรรม นำสังคมสันติสุขอย่างยั่งยืน”

มหาเถรสมาคมและรัฐบาลได้เห็นชอบร่วมกันในการอนุมัติแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา ระยะ ๕ ปี และ ๒๐ ปี ซึ่งเกิดจากการระดมความคิด ถกเถียงและเห็นชอบร่วมกันของคณะสงฆ์ทั่วทุกภูมิภาคตามมติมหาเถรสมาคมในการประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๕๙ (มติที่ ๑๐๖/๒๕๕๙) และในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๖๐ ที่มีมติเห็นชอบแผนแม่บทการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา โดยมีวิสัยทัศน์ คือ “พุทธศาสน์มั่นคง ดำรงศีลธรรม นำสังคมสันติสุขอย่างยั่งยืน” อันเป็นการดำเนินตามแผนยุทธศาสตร์ชาติที่ว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” อย่างเป็นรูปธรรม

แผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา นี้ประกอบด้วยพันธกิจ ๖ ด้าน ตามพันธกิจคณะสงฆ์ คือ ๑) ด้านการปกครอง ๒) ด้านศาสนศึกษา ๓) ด้านศึกษาสงเคราะห์ ๔) ด้านเผยแผ่ ๕) ด้านสาธารณูปการ ๖) ด้านสาธารณสงเคราะห์ นอกจากนี้

ยังได้เพิ่มภาระงานพิเศษอีก ๑ ด้าน คือ ด้านการพัฒนาพุทธมณฑลให้เป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาโลก เป็นการดำเนินการภายใต้ค่านิยม (Core Value) ที่ว่า “อุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา สู่การพัฒนาสังคมอย่าง ยั่งยืน”

“โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข” เป็น ๑ ใน ๑๔ โครงการเชิงยุทธศาสตร์ มีแนวคิดที่ว่า วิถีชีวิตดั้งเดิมของคนไทย มีวัดเป็นศูนย์กลางของชุมชน เป็นเสาหลักในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพทั้งด้านสุขภาพกายและสุขภาพใจ วัดจึงถือเป็นสถานที่สำคัญต่อวิถีชีวิตคนไทย ต่อมาวัดกลายเป็นสถานที่ผู้คนในทุกระดับมาใช้จนทำให้วัดกลายเป็นที่สกปรก ไม่เรียบร้อย ขาดการวางระบบการจัดการเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับวัด รวมทั้งการจัดการสิ่งแวดล้อมและขยะภายในวัดยังไม่เป็นระบบ สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น สถาบันอาศรมศิลป์ ได้ร่วมมือกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จึงได้ดำเนินการโครงการวัดสร้างสุขและวัดบันดาลใจ เพื่อนำแนวคิด ๕ มาพัฒนาปรับปรุงลงสู่บริบทของวัด เพื่อให้วัดเป็นสถานที่ร่มรื่น สวยงาม เหมาะสมกับการเรียนรู้ เป็นพื้นที่แบบอย่างทางด้านกายภาพและด้านจิตใจ รวมถึงการนำแนวคิดการออกแบบพื้นที่ตามหลักภูมิสถาปัตยกรรมมาใช้ในการพัฒนาวัดให้เป็นสถานที่สัปปายะ เป็นอารามที่รื่นรมย์ มีความสวยงามตามหลักภูมิสถาปัตยกรรมไทย เป็นศูนย์กลางของชุมชนที่จะนำไปสู่การเสริมสร้างสุขภาวะทั้งทางด้านกายภาพ จิตใจ สังคม และปัญญาสืบต่อไป

วัตถุประสงค์ของโครงการ “วัด ประชา รัฐ สร้างสุข”

๒

เพื่อพัฒนารูปแบบและนำแนวคิดของ ๕ส ซึ่งประกอบไปด้วย สะสาง สะดวก สะอาด สร้างมาตรฐาน และสร้างวินัย ลงสู่บริบทของวัดและชุมชน

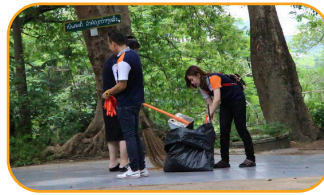
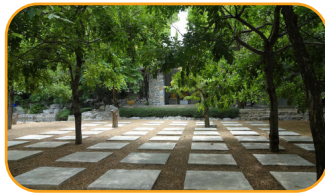
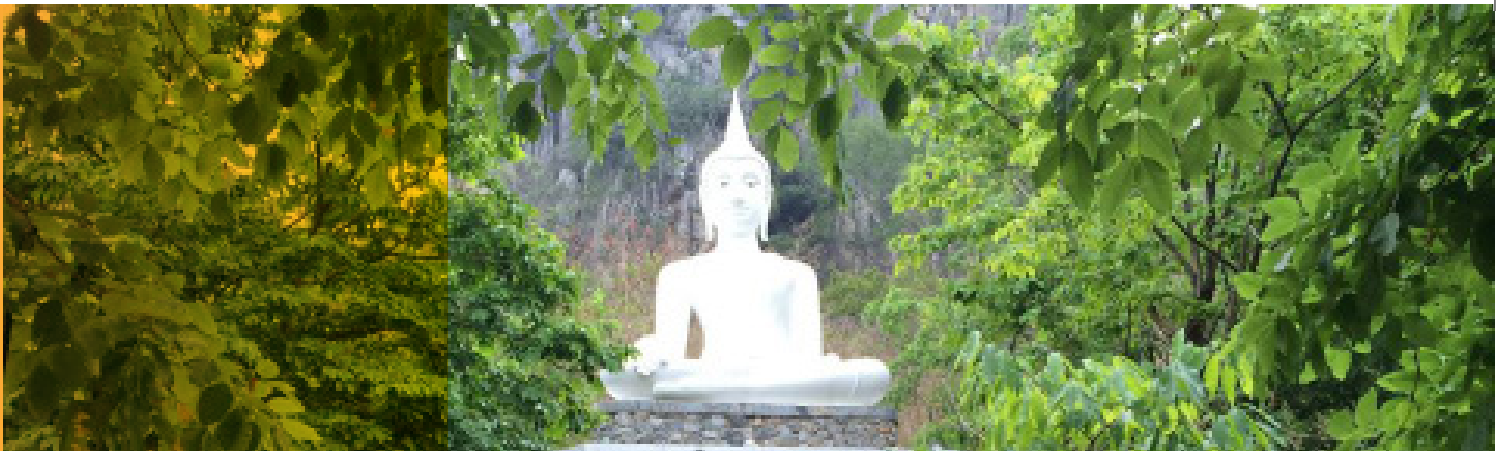
เพื่อส่งเสริมให้วัดเป็นพื้นที่ต้นแบบของการพัฒนาทั้งด้านกายภาพ การเรียนรู้ จิตใจและปัญญา โดยบูรณาการแนวคิด ๕ ส หลักสัปปายะ ๗ และหลักความรับผิดชอบต่อสังคมสู่ประชาชน โดยมีวัดเป็นศูนย์กลาง

เพื่อพัฒนาและจัดระบบฐานข้อมูลองค์ความรู้ในการพัฒนาวัดและชุมชน รวมทั้งการออกแบบพื้นที่ของวัดให้เป็นสัปปายะสถานและการพัฒนาสู่วิถีแห่งอารยสถาปัตยกรรม

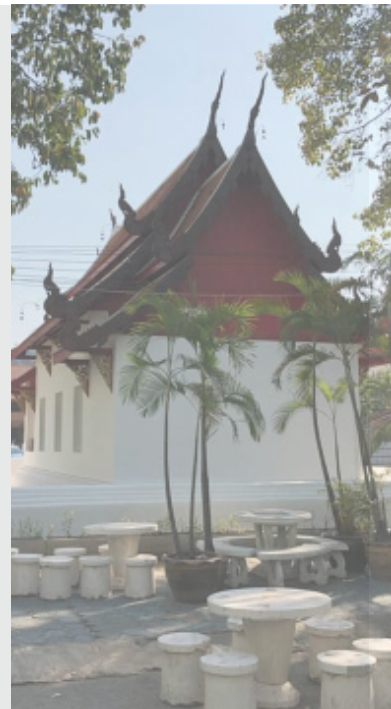

เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนในสังคมไทย รวมถึงกลุ่มวิชาชีพ ตื่นตัวเรื่องการช่วยเหลือสังคม การมีจิตอาสา ความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อทำให้เกิดสังคมสุขภาวะและความยั่งยืน

พันธกิจของโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข

- ๑ การพัฒนาพื้นที่ทางกายภาพของวัดและชุมชนให้สะอาด ร่มรื่น สวยงาม เป็นสถานที่สัปปายะ
- ๒ การพัฒนาพื้นที่ทางสังคมและการเรียนรู้ของวัดและชุมชนด้วยวิถีวัฒนธรรมเชิงพุทธ
- ๓ การพัฒนาพื้นที่จิตใจและปัญญาของวัดและชุมชนตามแนวพระพุทธศาสนาโดยมีเป้าหมายสำคัญ “วัดสวยด้วยความสุข” และ “การสร้างวัดในใจคน”

หลักการดำเนินงานของโครงการ“วัด ประชา รัฐ สร้างสุข”

๑. การจัดการพื้นที่ทางกายภาพ โดยมีการจัดการพื้นที่ทางกายภาพของวัดให้มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม โดยมีการดำเนินการใน ๒ ด้าน ประกอบด้วย

๑) การออกแบบผังแม่บทและการปรับปรุงภูมิทัศน์

- การออกแบบผังแม่บท และจัดทำแผนพัฒนาอาคารสถานที่ของวัดให้มีการใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ด้วยการวางแผนและออกแบบอาคารต่างๆ ให้สามารถรองรับกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม ไม่พัฒนาไปอย่างสะเปะสะปะ

- การออกแบบปรับปรุงภูมิทัศน์และการจัดการพื้นที่สีเขียว-พื้นที่สาธารณะ โดยมุ่งเน้นการจัดการพื้นที่ทางกายภาพของวัดให้มีพื้นที่สีเขียวเพื่อเป็นสถานที่พักผ่อน เรียนรู้ทางพระพุทธศาสนาและเป็นที่ทำกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชนและบุคคลทั่วไป เพื่อให้รู้ว่าพื้นที่ของวัดเป็นพื้นที่ของทุกคน

- การออกแบบและการจัดการอาคารอนุรักษ์สถาปัตยกรรมของวัดเพื่อทรงไว้ซึ่งคุณค่าของอาคารแบบดั้งเดิม โดยการใช้เทคนิคและกระบวนการอนุรักษ์ตามแนวคิดของอาคารแต่ละยุคสมัย เป็นต้น

- การปรับปรุงวิธีการบริหารจัดการการก่อสร้างภายในวัดเพื่อการปรับปรุงภูมิทัศน์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมตามผังแม่บท อย่างเป็นรูปธรรม

๒) การจัดการสิ่งแวดล้อม อาคารสถานที่และโครงสร้างพื้นฐานของวัด

- การจัดการขยะ ของเสียและบริเวณที่สกปรกอย่างเป็นระบบ โดยให้วัดและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมตลอดจนการให้ความรู้เรื่องความสะอาดการเป็นระเบียบเรียบร้อยของวัดและพื้นที่ส่วนกลางของวัด

- การจัดการพื้นที่ห้องน้ำ-ลานจอดรถให้มีความสะอาด สวยงามเป็นส่วน เช่น การนำป้ายมาบ่งบอกเพื่อให้ประชาชนได้เข้าใจและมีระเบียบในการจอดรถ-การใช้ห้องน้ำ

- การจัดการสวนพุทธธรรม-สวนสมุนไพร-สวนสุขภาพหรือสวนแบบเซน สถานที่บริการสุขภาพ เพื่อให้เป็นที่เรียนรู้ทางพระพุทธศาสนา ภูมิปัญญาด้านสุขภาพ และการสร้างความสงบให้กับบุคคลที่เข้ามาเรียนรู้ภายในวัด

- การจัดการด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อม เพื่อการประหยัดพลังงาน ลดการใช้ขยะและมีการจัดการสิ่งแวดล้อมตามหลัก ๕ส และ ๓ R เป็นต้น

- การจัดการพื้นที่บำเพ็ญกุศล เสนาสนะต่างๆ ให้มีความสะอาด เรียบง่าย เหมาะสมต่อการบำเพ็ญกุศลเพื่อปลูกฝังศรัทธาและสร้างปัญญาตามหลักพระพุทธศาสนา

๒. การจัดการพื้นที่ทางสังคมและการเรียนรู้ ให้วัดและชุมชน ได้มีการจัดการพื้นที่ทางสังคมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และ กิจกรรมเชิงพุทธที่สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมภายในวัด โดย พัฒนากิจกรรมทางสังคม เช่น

- การจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิถีพุทธ เช่น การทำจิตอาสาของคนในชุมชน การจัดการพื้นที่ส่งเสริมสุขภาพเป็นลานวัด ลานกีฬา ลานวัฒนธรรม ลานกิจกรรมต่อต้านยาเสพติด การจัดกิจกรรมเชิงประเพณีของสังคมไทย การทำบุญตักบาตร เป็นต้น

- การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในวัดและชุมชน เช่น การบวชป่า การอนุรักษ์พื้นที่ป่าต้นน้ำ การจัดพื้นที่อนุรักษ์ของวัดและชุมชน เป็นต้น

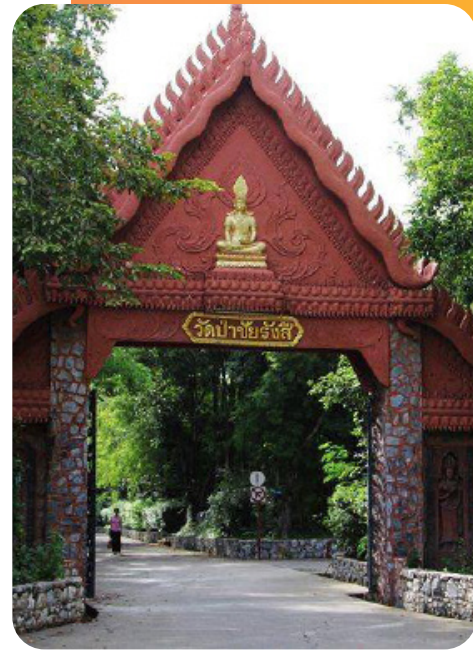
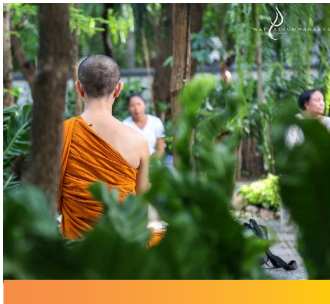
- การจัดการทรัพยากรวัฒนธรรม เช่น การส่งเสริมประเพณีสงกรานต์ ลอยกระทง และประเพณีอื่นๆ ของแต่ละชุมชน/ท้องถิ่น ให้เป็นกิจกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๓. การจัดการพื้นที่ทางจิตวิญญาณและปัญญา โดยการ
จัดให้พื้นที่ของวัด เช่น อุโบสถ วิหาร ศาลาการเปรียญ
เป็นสถานที่แสดงธรรมเทศนา บรรยายธรรม ส่งเสริม
การเรียนรู้วิถีพุทธ เช่น

- การจัดกิจกรรมบรรยายธรรมประจำวันพระ
และวันสำคัญทางศาสนา
- ส่งเสริมการเจริญวิปัสสนากรรมฐาน
- ส่งเสริมการเรียนรู้ด้านจิตวิญญาณ
- การจัดให้มีพื้นที่การเรียนรู้ทางจิตใจและปัญญา
ผ่านระบบออนไลน์ เป็นต้น

ส่วนที่ ๒

แนวปฏิบัติ โครงการวัดประชา รัฐ สร้างสุข
(๓ ๕ ๗ ๙ สู่ความยั่งยืน)

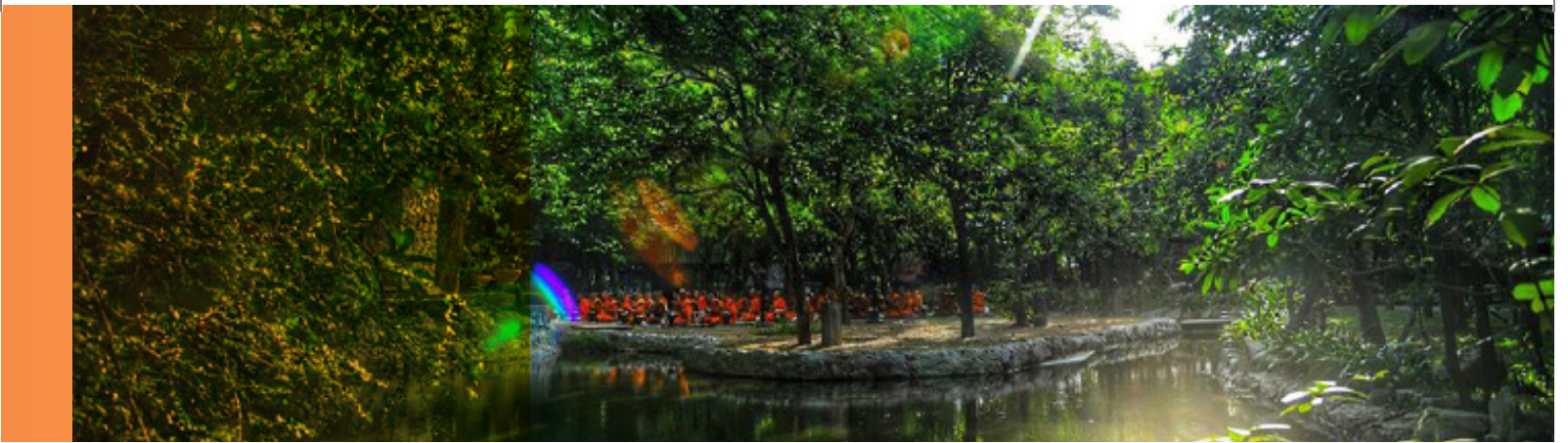
๓ พันธกิจ สู่ วัดสวยด้วยความสุข ได้แก่ ๑) การพัฒนาพื้นที่ทางกายภาพของวัดและชุมชนให้สะอาด ร่มรื่น สวยงาม เป็นสถานที่สัปปายะ ๒) การพัฒนาพื้นที่ทางสังคมและการเรียนรู้ของวัดและชุมชนด้วยวิถีวัฒนธรรมเชิงพุทธ ๓) การพัฒนาพื้นที่จิตใจและปัญญาของวัดและชุมชนตามแนวพระพุทธศาสนา

๕ เครื่องมือการทำงาน (๕ ส) เครื่องมือการดำเนินงานเพื่อสร้างสัปปายะสู่วัด คือ สะสาง, สะดวก, สะอาด, สร้างมาตรฐาน และสร้างวินัย

๗ แนวทางการดำเนินการเพื่อสร้างสัปปายะ ได้แก่ การดำเนินงานสร้างสัปปายะสู่วัดสวยด้วยความสุข คือ ๑) การแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการฯ ๒) การประกาศนโยบาย ๓) การอบรมให้ความรู้ ๔) การสำรวจพื้นที่ จัดทำแผนผังวัด และวิเคราะห์พื้นที่เพื่อการพัฒนา ๕) จัดทำแผนปรับปรุง ๖) ลงมือปฏิบัติ (Big Cleaning Day) และ ๗) สรุปผลการดำเนินงาน

๙ แนวปฏิบัติการพัฒนาพื้นที่ ได้แก่ แนวปฏิบัติในการพัฒนาพื้นที่ภายในวัด ๙ พื้นที่ คือ ๑) ป้ายชื่อวัด บริเวณหน้าวัด และแผนผังวัดโดยสังเขป ๒) การจัดการจราจร ป้ายจราจร และที่จอดรถ ๓) การจัดระบบคลังวัสดุสงฆ์ และการควบคุมการเบิก-จ่ายสิ่งของ ๔) ห้องน้ำ ๕) การจัดการขยะ ๖) สภาพแวดล้อมทั่วไป ได้แก่ ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ปลอดภัยของพื้นที่เปิดโล่งต่างๆ การจัดการพื้นที่สีเขียวภายในวัด เป็นต้น ๗) ระบบไฟฟ้าและการป้องกันอัคคีภัย ๘) โรงครัว และ ๙) การสุขาภิบาลอาคารเสนาสนะต่างๆ ภายในวัด

๓ พันธกิจ สู่วัดสวยด้วยความสุข

พันธกิจโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข นั้น มุ่งเน้นการพัฒนาพื้นที่ทางกายภาพของวัดและชุมชนให้สะอาด ร่มรื่น สวยงาม เป็นสถานที่สัปปายะ เหมาะสมกับการเรียนรู้ มีหลักการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม ตามหลัก ๕ ส หรือหลักสัปปายะ ๗ เพื่อให้เกิดธรรมเนียมสถาน การพัฒนาพื้นที่ทางสังคม และการเรียนรู้ของวัดและชุมชนด้วยวิถีวัฒนธรรมเชิงพุทธ และการพัฒนาพื้นที่จิตใจและปัญญาของวัดและชุมชนตามแนวพระพุทธศาสนา

๓ พันธกิจ สู่วัดสวยด้วยความสุข

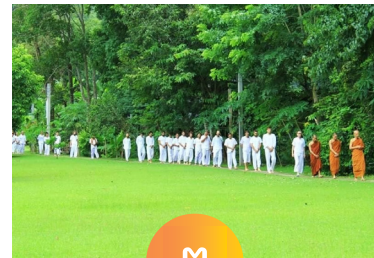
๑

การพัฒนาพื้นที่ทางกายภาพ
ของวัดและชุมชนให้สะอาดร่มรื่น
สวยงามเป็นสถานที่สัปปายะ

๒

การพัฒนาพื้นที่ทางสังคม
และการเรียนรู้ของวัดและชุมชน
ด้วยวิถีวัฒนธรรมเชิงพุทธ

๓

การพัฒนาพื้นที่ทางจิตใจ
และปัญญาของวัดและชุมชน
ตามแนวพระพุทธศาสนา

๕ เครื่องมือการทำงาน (๕ ส) โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข

โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ได้นำหลัก ๕ ส หลักสัปปายะ ๗ และหลักความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) มาเป็นเครื่องมือการดำเนินงานเพื่อสร้างสัปปายะสู่วัด คือ สะอาด, สะดวก, สะอาด, สร้างมาตรฐาน และสร้างวินัย หากวัดและชุมชนมีการใช้หลัก ๕ ส อย่างต่อเนื่องจะทำให้วัดมีความสะอาด ร่มรื่น สวยงาม และเป็นการสร้างสุขลักษณะและนิสัยของประชาชน เพื่อให้เกิดรูปแบบการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน

เครื่องมือการทำงาน (๕ ส) กับการพัฒนาวัดและชุมชน

ในประเทศไทยได้เริ่มนำหลัก ๕ ส ใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๗ หลัก ๕ส นั้นเป็นวิธีการสอนของชาวญี่ปุ่นซึ่งแฝงด้วยพุทธศาสตร์ เป็นการพัฒนาจิตใจมนุษย์อย่างแยบยล ได้ฝังเป็นวัฒนธรรมญี่ปุ่นที่เด็กเล็กๆ จะต้องถูกอบรมให้มี ๕ส ในจิตใจ ในกระแสเลือด หรือ เรียกว่า “ฝังอยู่ใน DNA” ตามหลักฐานที่อ้างอิงได้ คือ เนื้อหาใน VDO ที่ได้จัดทำขึ้นโดย JPC (Japan Productivity Center) ศูนย์เพิ่มผลผลิตของประเทศญี่ปุ่น ปัจจุบันได้เปลี่ยนเป็นสถาบัน และ APO (Asian Productivity Organization) องค์กรเพิ่มผลิตภาพของอาเซียน ซึ่งมีสมาชิกเป็นหน่วยงานเพิ่มผลิตภาพของแต่ละประเทศในอาเซียน) อธิบายความหมายของ ๕ส ไว้ดังนี้

๕ส เครื่องมือสู่ “วัดสวยด้วยความสุข” เพื่อสุขภาวะทางปัญญาด้วยแนวทาง ๕ส

หลัก ๕ส ที่ใช้อยู่ในภาคเอกชน สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับวัดให้เป็นรูปธรรมจับต้องได้ การนำ ๕ส มาใช้กับวัดเพื่อให้วัดเป็นที่สัปปายะ ก็ต้องมีกระบวนการ วิธีการเช่นเดียวกัน แต่อาจจะมีความแตกต่างกันบ้าง เพราะเนื่องจากเป้าหมาย ภาระหน้าที่แตกต่างกันระหว่างวัดกับภาคเอกชน โดยมีแนวทางดังนี้

ส๑ สะอาด หมายถึง การเสียสละ จาคะ ลดของใช้ส่วนตัวของพระภิกษุสงฆ์และสิ่งของภายในวัดนำไปบริจาคหรือแบ่งปันให้กับวัด โรงเรียน ชุมชน หรือบุคคลที่มีความต้องการ เพื่อลดสิ่งของภายในวัดให้น้อยลง รวมทั้งการจัดพื้นที่ของวัด เช่น ศาลาการเปรียญ อุโบสถ วิหาร ให้มีความเรียบง่าย สะดวกต่อการบำรุงรักษาให้อยู่ให้สภาพดี

ส๒ สะดวก หมายถึง การมีสติในการจัดการ สติ นับว่าเป็นกุญแจที่สำคัญที่จะทำให้การกระทำไม่เกิดความสูญเปล่า ในที่นี้คือสามารถรู้ตัวตลอด รู้ว่าได้วางสิ่งของตรงไหนอย่างไร ถ้าจะสามารถรู้ได้ตลอดเวลาที่ต้อง

มีระบบในการจัดเก็บ ให้สามารถสังเกตได้โดยง่าย จำได้ง่าย เห็นได้ง่าย รู้เข้าใจได้ในทันที รวมทั้งการมีสติในการเรียนรู้และการดำเนินชีวิต

ส๓ สะอาด หมายถึง การดูแลรักษาวัดและชุมชนให้มีความสะอาด สวยงาม รวมไปถึงสำรวจว่า การดำเนินชีวิตประจำวันว่า มีอะไรผิดปกติหรือไม่ โดยการทำความสะอาด ไม่สะสม ทำกิจให้เสร็จ ไม่เป็นภาระของคนอื่น หรือที่เรียกว่า สะอาดทั้งภายในและภายนอก

ส๔ สร้างมาตรฐาน หมายถึง การเคารพความถูกต้องของหมู่คณะหรือความยุติธรรมทางสังคม ในที่นี้คือการกำหนดสิ่งพึงปฏิบัติของวัดโดยส่วนรวม เป็นการวางระเบียบกฎเกณฑ์ เพื่อให้ทุกคนสามารถปฏิบัติได้เหมือนกัน เข้าใจตรงกัน ซึ่งอาจจะเป็นกฎระเบียบในการจัดวางสิ่งของ การเก็บ การค้นหา การใช้ รวมทั้งการทำกิจวัตร ๑๐ ของพระสงฆ์ให้สมบูรณ์ ถ้าเห็นว่ามีอะไรที่ดีกว่า ก็ต้องแก้ไขมาตรฐานให้เหมาะสม มาตรฐานต้องปรับให้ทันสมัยเหมาะสมกับกาลเวลาและงาน

ส๕ สร้างวินัย หมายถึง การรักษาพระธรรมวินัย โดยการรักษาและประพฤติปฏิบัติตนเองตามพระธรรมวินัย หรือระเบียบที่คณะสงฆ์กำหนดไว้ เคารพ นับถือสิ่งที่เป็นประโยชน์ตามหลักพระพุทธศาสนา และนำหลักการนั้นไปส่งเสริมให้สังคมเกิดความสงบสุข มีศีล มีธรรม มีความปรองดองสมานฉันท์

การประยุกต์หลักสี่ปายะ ๗ และหลัก ๕ส โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข

ในการพัฒนาพื้นที่ทางกายภาพของวัดนั้น มีแนวคิดในการพัฒนาหลายประการ เช่น หลักพุทธธรรม หลักสี่ปายะ และหลัก ๕ ส ซึ่งทั้งหมดเป็นแนวคิดที่มุ่งเน้นการสร้างพื้นที่สี่ปายะและการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับบุคคล อันจะนำไปสู่การเรียนรู้วิถีพุทธและการปฏิบัติธรรม ดังนั้น ในที่นี้จะกล่าวถึงการประยุกต์หลักการเพื่อสร้างพื้นที่วัดให้มีสุขภาวะที่ดี ดังนี้

๑. หลักสี่ปายะ ๗ กับการพัฒนาวัดและชุมชน ในทางพระพุทธศาสนา เมื่อนำหลักของ ๕ส ที่ภาคเอกชนมาใช้ นั่นจะตรงกับคำว่า “สี่ปายะ” ในความหมายที่ระบุไว้ในพจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม โดยพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต) “สี่ปายะ” หมายถึง สิ่งที่สบายหรือสภาพที่เอื้อที่เกื้อกูลต่อการอยู่ดี และการที่จะพัฒนาชีวิตที่ เกื้อหนุนต่อการเจริญภาวนา มีด้วยกัน ๗ ประการ

๑) อวาตสี่ปายะ ที่อยู่อันเหมาะสมปลอดภัย หมายถึง การพัฒนาวัดหรือปรับปรุงวัดให้มีความสะอาดร่มรื่น ปลอดภัย มีสภาพแวดล้อมที่ดี ถูกสุขลักษณะ มีระเบียบการปฏิบัติที่เอื้อต่อการเรียนรู้

๒) **โคจรสัปปายะ** สถานที่เดินทางสะดวกมีที่เดินบิณฑบาตที่เหมาะสมดี หมายถึง การจัดการเพื่อให้เกิดการเดินทางที่ปลอดภัย สะดวก เป็นเส้นทางแห่งการเรียนรู้ มีแหล่งที่อำนวยความสะดวกต่อการบริโภครวมถึงการจัดสถานที่ภายในวัดให้มีความสะดวกต่อการเดินทางและการเรียนรู้

๓) **ภัสสัปปายะ** การพูดคุยที่เหมาะสม หมายถึง การสนทนาและการสื่อสารที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างพระสงฆ์กับฆราวาส การให้ธรรมะเป็นธรรมทาน การส่งเสริมการสนทนาธรรมตามกาลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และการปฏิบัติธรรม

๔) **บุคคลสัปปายะ** บุคคลที่ถูกต้องกันเหมาะสม หมายถึง การส่งเสริมให้มีกัลยาณมิตรหรือบุคคล คอยช่วยเหลือดูแลซึ่งกันและภายในวัดและชุมชน มีการส่งเสริมคุณธรรม แนะนำพระภิกษุสงฆ์ สามเณร รวมทั้งฆราวาสให้มีศีลธรรมอันดีงาม

๕) **โภชนสัปปายะ** อาหารที่เหมาะสมเกื้อกูลต่อสุขภาพ หมายถึง การจัดการด้านโภชนาการ ภัตตาหารที่จะเป็นโยชน์ต่อสุขภาพของพระภิกษุสงฆ์ สามเณรและประชาชน รวมทั้งให้มีการแบ่งปันแก่ผู้ที่ลำบากยากจนให้ได้รับประโยชน์จากอาหารที่ได้รับมา เป็นต้น

๖) **อุตุสัปปายะ** ดินฟ้าอากาศธรรมชาติสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม หมายถึง การจัดระบบสภาพแวดล้อมภายในวัดและชุมชนให้มีสภาพที่เอื้อต่อธรรมชาติและการเรียนรู้ ให้มีสวนพุทธธรรมเพื่อประโยชน์ต่อการปฏิบัติภาวนา เป็นต้น

๗) **อิริยาบถสัปปายะ** อิริยาบถที่เหมาะสม หมายถึง การส่งเสริมการออกกำลังกาย การจัดพื้นที่ภายในวัดและชุมชนเป็นสถานที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้เกิดกิจกรรมทางสังคม ส่งเสริมให้มีการพัฒนาด้าน อิริยาบถที่สมดุลงของพระภิกษุสงฆ์ สามเณร และฆราวาสทั่วไป

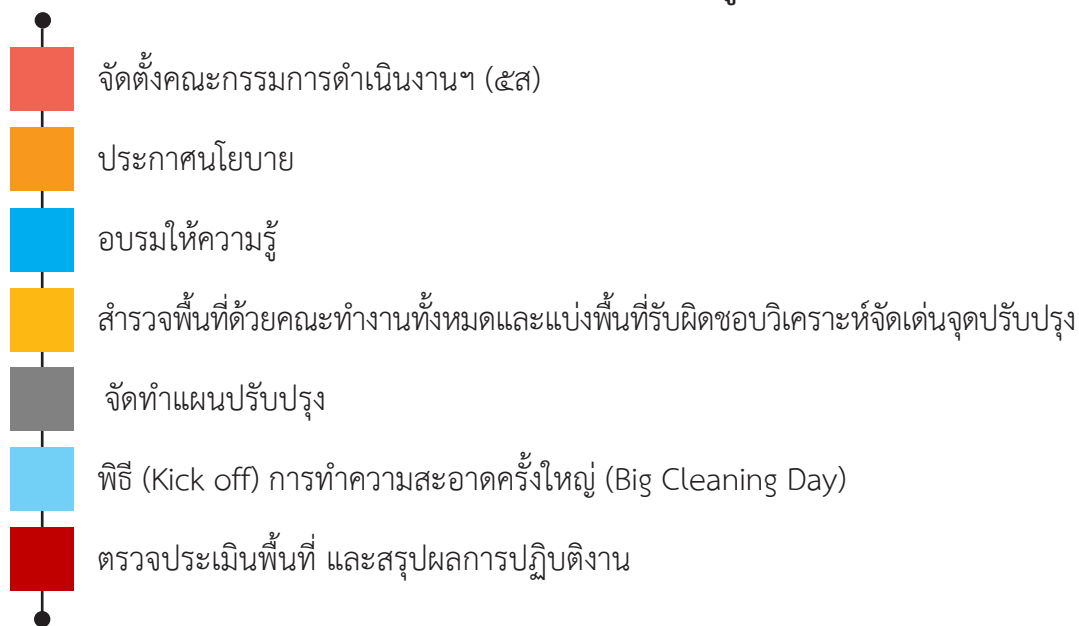

๗ แนวทางการดำเนินการเพื่อสร้างสปีปายะ

แนวทางการดำเนินงานสร้างสปีปายะสู่วัดสวยด้วยความสุข คือ ๑) กำหนดคณะกรรมการโครงการของวัด ๒) การประกาศนโยบาย ๓) การอบรมให้ความรู้ ๔) การสำรวจพื้นที่ จัดทำแผนผังวัด และวิเคราะห์พื้นที่เพื่อการพัฒนา ๕) จัดทำแผนปรับปรุง ๖) ลงมือปฏิบัติ (Big Cleaning Day) และ ๗) สรุปผลการดำเนินงาน

ขั้นตอนดังกล่าว วัดควรทำทุกขั้นตอนและควรเรียงลำดับ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการดำเนินโครงการฯ เนื่องจากบางพื้นที่ไม่เข้าใจ และต้องการเพียงทำความสะอาดครั้งใหญ่ (Big Cleaning) ซึ่งไม่มีผลในการทำอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น วัด และองค์กรที่เข้าร่วมโครงการฯ สามารถดำเนินการตาม ๗ ขั้นตอนของโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล รวมถึงความยั่งยืนที่จะเกิดขึ้นด้วย

๗ แนวทางดำเนินงานสร้างสปีปายะสู่วัดสวยวิถี ๕ส

ขั้นตอนที่ ๑ : จัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการฯ (คณะกรรมการ ๕)

ในขั้นตอนนี้ เป็นการประชุมปรึกษาหารือเพื่อตั้งคณะกรรมการดำเนินการโครงการวัด ประชา รัฐในระดับวัด ซึ่งจะต้องมีการพูดคุย ประชุม ร่วมกันทั้งในส่วนของคณะสงฆ์ หมู่บ้าน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยดำเนินการดังนี้

- ๑) ประชุมร่วมกันระหว่างวัดและชุมชน
- ๒) การชี้แจงความสำคัญของโครงการ
- ๓) การเสนอแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการฯ ของวัด

คณะกรรมการฯ ควรประกอบด้วย

- เจ้าอาวาส / พระภิกษุที่ได้รับมอบหมายจากเจ้าอาวาส
- ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนตำบล / เทศบาล)
- ผู้แทนผู้นำชุมชน (กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน / คณะกรรมการวัด - ชุมชน)
- ผู้แทนสถานศึกษาในชุมชนใกล้วัด
- ผู้แทนสถานประกอบการ (ที่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วม เป็นจิตอาสา ที่ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมเพื่อสังคม CSR ของหน่วยงาน)
- ผู้แทนเครือข่าย “บวร” และองค์กรอื่นๆ ในชุมชนใกล้วัด เช่น กลุ่ม / ชมรม / สมาคมต่างๆ

ประกาศ

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข
(คณะกรรมการ ๕ส)

เพื่อให้การดำเนินงานโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ของวัด..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัดปทุมธานี ที่ดำเนินการร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน สถานศึกษา สถานประกอบการ และองค์กรภาคีเครือข่ายฯ โดยทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมสนับสนุนการพัฒนาวัดให้เป็น ศูนย์กลางการเรียนรู้ และศูนย์กลางการจัดกิจกรรมชุมชน รวมทั้งจัดการสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ โดยก่อให้เกิด ความเชื่อมโยง และสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างวัด ชุมชน และองค์กร ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินโครงการฯ สำเร็จ และ บรรลุตามวัตถุประสงค์ จึงขอแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการฯ (คณะกรรมการ ๕ส) โดยมีรายชื่อ ดังนี้

- ๑) ที่ปรึกษา
- ๒) ที่ปรึกษา
- ๓) ประธาน
- ๔) รองประธาน
- ๕) กรรมการ
- ๖) กรรมการ
- ๗) กรรมการ
- ๘) กรรมการ
- ๙) กรรมการ
- ๑๐)..... กรรมการ
- ๑๑)..... กรรมการ
- ๑๒)..... กรรมการและเลขานุการ
- ๑๓)..... ผู้ช่วยเลขานุการ
- ๑๔)..... ผู้ช่วยเลขานุการ
- ๑๕)..... ผู้ช่วยเลขานุการ

ประกาศ ณ วันที่..... เดือน..... พ.ศ.

ลงชื่อ

(พระ.....)

เจ้าอาวาสวัด.....

ขั้นตอนที่ ๒ : ประกาศนโยบาย

วัดที่เข้าร่วมโครงการและคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง ควรมีการประกาศนโยบายเพื่อแสดงให้เห็นถึงการเข้าร่วมโครงการ ฯ โดยทำป้ายประกาศให้สาธารณชนได้รับทราบ เพื่อแสดงถึงความตั้งใจในการพัฒนาวัดและชุมชน และแสดงถึงความร่วมมือขององค์กรในพื้นที่ ดังนี้

วัด.....

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

เข้าร่วมโครงการ

วัด ประชา รัฐ สร้างสุข

โดยความร่วมมือของ
คณะสงฆ์ ภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และประชาชน
ทุกฝ่ายกำหนดนโยบายร่วมกันดังนี้

๑. ส่งเสริมให้วัดและชุมชนพัฒนาพื้นที่ทางกายภาพให้สะอาด ร่มรื่น สวยงามตามหลัก ๕ส
๒. ส่งเสริมการมีจิตอาสา การเรียนรู้ทางสังคมและวัฒนธรรม
๓. ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมด้วยพลังของชุมชน
๔. ส่งเสริมให้เกิดวินัยในสังคมผ่านแนวคิด และหลักการของระบบ ๕ส โดยทำ ๕ส ทุกคน ทุกที่ และทุกเวลา

ขั้นตอนที่ ๓ : การอบรมให้ความรู้

มุ่งเน้นการอบรมให้ความรู้เรื่อง ๕ ส หลักสัปปายะ ๗ และความรับผิดชอบต่อสังคม การมีจิตอาสา รวมถึงการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมภายในวัด ขั้นตอนการทำงาน การกำหนดพื้นที่ การออกแบบผังบริเวณวัด และการสร้างความร่วมมือของฝ่ายต่างๆ รวมทั้งการให้ความรู้ของคณะสงฆ์ในการประชุมระดับจังหวัด เป็นต้น

ขั้นตอนที่ ๔ : การสำรวจพื้นที่ด้วยคณะทำงาน แบ่งพื้นที่รับผิดชอบ วิเคราะห์ จุดเด่น จุดปรับปรุง

๑) การสำรวจพื้นที่ของวัด เพื่อทราบถึงสภาพปัจจุบันของวัด และกำหนดเป้าหมายที่จะปรับปรุง เรียงลำดับว่า พื้นที่ไหนควรดำเนินการก่อน-หลัง

๒) การจัดทำแผนผัง หรือการออกแบบ เพื่อกำหนดขอบเขตและความรับผิดชอบ เพื่อสร้างความเข้าใจและความสะดวกในการพัฒนาพื้นที่ หากวัดที่มีแผนผังอยู่แล้ว ก็สามารถที่จะปรับปรุงให้เหมาะสมกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป

๓) การวิเคราะห์พื้นที่ เพื่อการพัฒนา โดยการวิเคราะห์จุดเด่น เอกลักษณ์ของวัด จุดที่ควรปรับปรุง และสร้างแนวทางใหม่เพื่อการพัฒนาพื้นที่ให้สวยงาม

จุดแข็ง

- เจ้าอาวาสมีความมุ่งมั่นพัฒนาวัด
- ทางวัดเป็นศูนย์การเรียนรู้พระปริยัติธรรม
- มีสังฆารพระอาจารย์บุญเลิศที่ชาวบ้านเลื่อมใสศรัทธา

จุดอ่อน

- ประชากรรอบบริเวณวัดน้อย
- วัดมีจำนวนพระเถรจำพรรษาน้อย

โอกาส

- การเดินทางสะดวก เป็นทางผ่านสถานที่ท่องเที่ยว น้ำพุร้อน โปรงกระทิง ซึ่งเป็นโอกาสที่นักท่องเที่ยวพบเห็น
- มีสังฆารพระอาจารย์บุญเลิศที่ชาวบ้านเลื่อมใสศรัทธาซึ่งละสังขารแล้วแต่สังขารไม่เน่าสามารถนำมาประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวแวะมากราบไว้บูชา

อุปสรรค

- การมีส่วนร่วมของชุมชนน้อย
- มีกิจกรรมระหว่างวัดกับชุมชนน้อย
- ชาวบ้านไม่ค่อยเข้าร่วมเป็นกรรมการวัดเกิดความขัดแย้งระหว่างชาวบ้านเอง
- ขาดปัจจัยในการพัฒนาวัด

ตัวอย่าง การวิเคราะห์ SWOT วัดโป่งทะเล ต.บ้านคา อ.บ้านคา จ.ราชบุรี

ชื่อสถานที่ ป้ายชื่อวัดและทางเข้า

วันที่คาดว่าจะปรับปรุง ๓๐มิ.ย.๖๑

ผู้รับผิดชอบ มหาษติภัค อภินันโท

ชื่อสถานที่ ลานจอดรถและถนนภายใน

วันที่คาดว่าจะปรับปรุง ๓๐มิ.ย.๖๑

ผู้รับผิดชอบ สมชาย มีธรรม

ชื่อสถานที่ กัณฑ์สงฆ์

วันที่คาดว่าจะปรับปรุง ๓๐มิ.ย.๖๑

ผู้รับผิดชอบ ยอดยิ่ง เจริญดี

ชื่อสถานที่ ห้องน้ำ

วันที่คาดว่าจะปรับปรุง ๓๐มิ.ย.๖๑

ผู้รับผิดชอบ มหาษติภัค อภินันโท

ชื่อสถานที่ โรงครัว

วันที่คาดว่าจะปรับปรุง ๓๐มิ.ย.๖๑

ผู้รับผิดชอบ สมชาย มีธรรม

ชื่อสถานที่ รอบอุโบสถ

วันที่คาดว่าจะปรับปรุง ๓๐มิ.ย.๖๑

ผู้รับผิดชอบ ยอดยิ่ง เจริญดี

ขั้นตอนที่ ๕ : การจัดทำแผนการปรับปรุง

๑) เลือกพื้นที่ทำการปรับปรุง จากพื้นที่ ๙ แห่ง เช่น ป้ายชื่อวัด บริเวณหน้าวัด การจัดการจราจร ห้องคลัง/วัสดุ ห้องน้ำ การจัดการขยะ ระบบไฟฟ้าและการป้องกันอัคคีภัย โรงครัว และอาคาร เสนาสนะต่างๆ ภายในวัด

๒) การเตรียมการปรับปรุง เช่น ภาพถ่ายก่อนการปรับปรุง กำหนดวันที่ดำเนินการปรับปรุง ผู้รับผิดชอบหลัก อุปกรณ์ที่ใช้ งบประมาณที่ใช้ (ถ้ามี)

๓) การสร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในชุมชน

ขั้นตอนที่ ๖ : พิธีเปิด (Kick off) การทำความสะอาดครั้งใหญ่ (Big Cleaning Day)

การดำเนินการโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข กำหนดให้มีการทำความสะอาดครั้งใหญ่ของวัดและชุมชน จำนวน ๒ ครั้ง/ปี เพื่อสร้างความร่วมมือกับชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานจับคู่ โดยดำเนินการ ดังนี้

- ๑) กำหนดวันทำ Big Cleaning Day
- ๒) ประชาสัมพันธ์ให้กับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ๓) กำหนดพิธีเปิดที่เป็นรูปธรรม
- ๔) ระบุจำนวนคน กิจกรรม และพื้นที่ดำเนินการ
- ๕) ประมวลและสรุปกิจกรรม

ขั้นตอนที่ ๓ : ตรวจสอบประเมินพื้นที่ และสรุปผลการปฏิบัติงาน

รายงานสรุปผลการดำเนินการโครงการในภาพรวมของวัด ซึ่งกำหนดให้มีข้อมูลดังนี้

- ๑) การประชุมกรรมการที่เกี่ยวข้อง
- ๒) การปรับปรุงพื้นที่ (จำนวนพื้นที่ที่ได้ดำเนินการ)
- ๓) กิจกรรมที่ได้ดำเนินการ
- ๔) ความร่วมมือของฝ่ายต่างๆ
- ๕) ผลที่เกิดขึ้น (เปรียบเทียบกับก่อน-หลัง) (ดูรายละเอียดแบบรายงานภาคผนวก)

ข้อมูลทั่วไป

๑. จำนวนครั้งที่วางแผนทำกิจกรรมทั้งหมด ๕ ครั้ง (อย่างน้อย ๒ ครั้ง) / ทำได้จริง ๕ ครั้ง

๒. จำนวนพื้นที่ที่วางแผนไว้ ๑๒ พื้นที่ / ทำได้จริง ๑๒ พื้นที่

๓. พื้นที่ที่ได้ดำเนินการปรับปรุงทั้งหมดประกอบด้วย

๑. ป้ายชื่อวัดและทางเข้า , ๒. ลานจอดรถ , ๓. ถนนภายในวัด

๔. คลังสงฆ์ , ๕. พระอุโบสถ , ๖. ศาลาการเปรียญ

๗. ห้องน้ำ , ๘. เมรุ , ๙. ศาลาสวดพระอภิธรรม

๑๐. ต้นไม้ภายในวัด , ๑๑. วิหาร , ๑๒. โรงครัวหอฉัน

องค์กร, ชุมชนและเครือข่ายที่ร่วมดำเนินโครงการทั้งหมดประกอบด้วย

๑. คณะสงฆ์วัดเจริญธรรม , ๒. อบต.คลองสาม , ๓. ชาวชุมชนเจริญธรรม

๔. โรงเรียนเจริญธรรม , ๕. โรงพยาบาลคลองสาม , ๖. พนักงานบริษัทมีธรรม

๗. ชมรมจักรยานเจ็ดโคก , ๘. _____ , ๙. _____

ผลที่ได้รับจากการดำเนินโครงการ

๑. วัดได้ปรับปรุงตามแผนที่วางไว้ ๒. เกิดความปลอดภัยภายในวัด ๓. สร้างความสามัคคีให้แก่ชาวเจริญธรรม

๔. ชาวชุมชนมีวินัยในการใช้พื้นที่วัด ๕. เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ๖. วัดสะอาดเป็นระเบียบสะอาดค่อการทำกิจ

๙ แนวปฏิบัติการพัฒนาพื้นที่ สุ่วัดสร้างสุข

แนวปฏิบัติการพัฒนาพื้นที่ภายในวัด ๙ พื้นที่นั้น เพื่อเป็นมาตรฐานในการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในวัด คือ

๑) ป้ายชื่อวัด บริเวณหน้าวัด และแผนผังวัดโดยสังเขป

๒) การจัดการจราจร ป้ายจราจร และที่จอดรถ

๓) การจัดการระบบคลังวัสดุสงฆ์ และการควบคุมการเบิก-จ่ายสิ่งของ

๔) ห้องน้ำ

๕) การจัดการขยะ

๖) สภาพแวดล้อมทั่วไป ได้แก่ ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ปลอดภัยของพื้นที่เปิดโล่งต่างๆ การจัดการพื้นที่สีเขียวภายในวัด เป็นต้น

๗) ระบบไฟฟ้าและการป้องกันอัคคีภัย

๘) โรงครัว

๙) การสุขาภิบาลอาคารเสนาสนะต่างๆ ภายในวัด

๑ : ป้ายชื่อวัด บริเวณหน้าวัด และแผนผังวัดโดยสังเขป

๑. ป้ายชื่อวัดและบริเวณวัด

- ๑) ต้องมีป้ายชื่อวัดที่มีขนาดเหมาะสม มองเห็นชื่อวัด และอ่านได้อย่างชัดเจน
- ๒) ป้ายไม่ชำรุดทรุดโทรม และไม่มีสิ่งอื่นใดกีดขวาง
- ๓) บริเวณหน้าวัด แนวกำแพง ต้องสะอาดเรียบร้อย ไม่มีสิ่งใดกีดขวาง
- ๔) กรณีมีการควบคุมเวลาเข้าออก ให้ติดป้ายแสดงเวลาเปิด - ปิดให้ชัดเจน

๒. แผนผังวัดโดยสังเขป

- ๑) วัดต้องมีแผนผังแสดงที่ตั้งอาคารสถานที่อย่างชัดเจน
- ๒) มีขนาดเหมาะสมตั้งอยู่ในจุดที่มองเห็นได้ชัดเจน
- ๓) มีการจัดทำป้ายชี้บ่งทิศทางการไปยังสถานที่ต่างๆ ที่สำคัญๆ ภายในวัด

๒ : การจัดการจราจร ป้ายจราจร และที่จอดรถ

- ๑) มีป้ายจราจร/สัญลักษณ์ เพื่อความสะดวก และปลอดภัย
- ๒) จัดสถานที่จอดรถให้เป็นระเบียบ
- ๓) กำหนดแสดงเส้นจราจรที่ชัดเจน
- ๔) มีสถานที่รองรับขยะ และไม่ประดับเพื่อความสวยงาม

๓ : การจัดระบบคลังวัสดุสงฆ์และการควบคุมการเบิก-จ่ายสิ่งของ

- ๑) มีป้ายชื่อห้องคลังวัสดุสงฆ์ และป้ายระเบียบปฏิบัติการยืม-คืนสิ่งของ แสดงไว้บริเวณหน้าคลังวัสดุสงฆ์
- ๒) มีแผนผังระบุตำแหน่งชั้นวางหรือจุดวางสิ่งของต่างๆ ภายในคลังสงฆ์ แสดงไว้ภายในบริเวณคลังสงฆ์
- ๓) ชั้นวางสิ่งของจัดวางตามแผนผังที่กำหนด และมีป้ายชี้บ่งในแต่ละชั้น
- ๔) สิ่งของต่างๆ จัดวางตามป้ายชี้บ่งบนชั้นวาง
- ๕) มีเอกสารสำหรับใช้ยืม - คืน สิ่งของในคลังวัสดุสงฆ์
- ๖) มีบัญชีควบคุมจำนวนสิ่งของภายในคลังสงฆ์ ชั้นวางสิ่งของจัดวางตามแผนผังที่กำหนด และมีป้ายชี้บ่งในแต่ละชั้น

๘ : ห้องน้ำ

- ๑) มีการแยกห้องน้ำระหว่าง พระ และฆราวาส
- ๒) สำหรับห้องน้ำฆราวาส จะแยก ชาย-หญิง หรือไม่ก็ได้ (พิจารณาตามความเหมาะสม)
- ๓) มีป้ายหรือสัญลักษณ์ชี้บ่งการแยกห้องน้ำ พระ และฆราวาสชัดเจน
- ๔) ห้องน้ำสะอาด อุปกรณ์ภายในห้องน้ำพร้อมใช้งานไม่ชำรุดเสียหาย
- ๕) มีแผน และผู้รับผิดชอบการทำมาความสะอาดห้องน้ำ

๙ : การจัดการขยะ

- ๑) เริ่มจากการลดขยะให้เหลือน้อยที่สุด เพื่อให้สะดวกกับการบริหารจัดการ
- ๒) ควรมีการรณรงค์ ให้พุทธศาสนิกชนช่วยกันลดปริมาณขยะ หรือหันมาใช้บรรจุภัณฑ์ที่ย่อยสลายได้ง่าย
- ๓) การคัดแยกขยะตามประเภทขยะ ได้แก่ ขยะทั่วไป ขยะรีไซเคิล ขยะอินทรีย์ เศษใบไม้ และขยะอันตราย รวมถึงการกำจัดอย่างถูกต้องเหมาะสม และเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด เช่น การจัดการขยะรีไซเคิล ถ้าวัดมีการคัดแยก สามารถนำไปขายเพื่อสร้างรายได้ ขยะประเภทนี้ได้แก่ กระดาษ ขวดพลาสติก ขวดแก้ว เป็นต้น
- ๔) สร้างความเข้าใจให้แก่พุทธศาสนิกชนถึงปัญหาปริมาณขยะทั่วไปและขยะจากพวงหรีด เพื่อให้พุทธศาสนิกชนเลือกใช้พวงหรีดที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์หลังเสร็จงานศพได้ และลดปริมาณขยะที่วัดต้องจัดการ เช่น พวงหรีดต้นไม้ พวงหรีดจากเครื่องครัวทั้งจาน ช้อน ถ้วย ชาม จักรยาน เก้าอี้ ผ้าห่ม เครื่องใช้ไฟฟ้า เช่น พัดลม กาน้ำร้อน เครื่องปั่นอาหาร นาฬิกา หม้อหุงข้าว เป็นต้น สำหรับพวงหรีดดอกไม้สด ดอกไม้อาจนำไปทำปุ๋ยหมัก ส่วนโครงฟางพวงหรีดสามารถนำกลับมาเป็นโครงใหม่ หรือแยกจำหน่าย

๖ : สภาพแวดล้อมทั่วไป (ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ปลอดภัย ของพื้นที่เปิดโล่งและพื้นที่สีเขียว ภายในวัด)

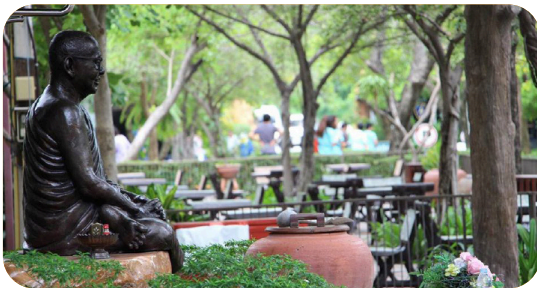
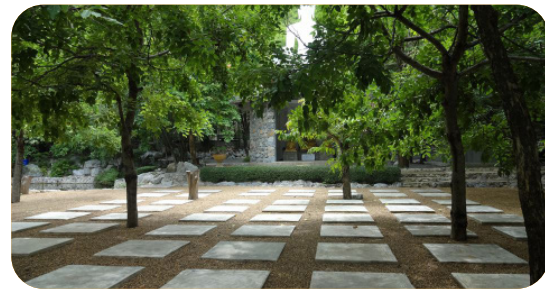
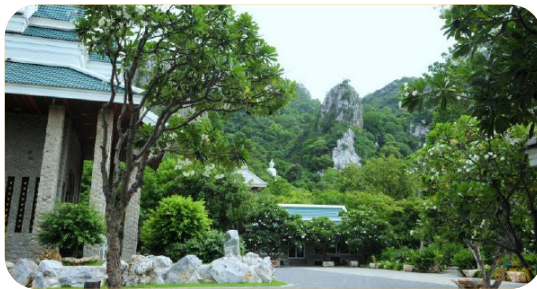
๑) จัดสภาพแวดล้อมทั่วไปภายในวัดมีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย ร่มรื่น ปลอดภัย พร้อมใช้งาน มีแสงสว่างอย่างเพียงพอ

๒) ส่งเสริมให้วัดพื้นที่เรียนรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมของชุมชน

๓) ปลูกต้นไม้ยืนต้น ไม้ประดับ และพืชสมุนไพร ภายในวัด

๔) รักษาความสะอาดอย่างต่อเนื่อง

ตัวอย่างสภาพแวดล้อมทั่วไปภายในวัด

๗ : ระบบไฟฟ้า และการป้องกันอัคคีภัย

- ๑) มีการฝึกอบรมความปลอดภัยจากระบบไฟฟ้า และการป้องกันอัคคีภัยเป็นประจำทุกปี
- ๒) สำรองอุปกรณ์ไฟฟ้า ปลั๊ก สายไฟ ไม่ชำรุด เสียหาย
- ๓) มีการควบคุม หรือการเตือน ในจุดที่สุ่มเสี่ยงต่อการเกิดเพลิงไหม้
- ๔) มีอุปกรณ์ดับเพลิงที่พร้อมใช้งาน ติดตั้งในจุดเหมาะสมเห็นได้ชัดในปริมาณที่เหมาะสม
- ๕) จัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องให้เพียงพอและพร้อมใช้งาน รวมทั้งระบุตำแหน่งเพื่อสะดวกต่อการใช้งาน ได้แก่ สัญญาณเตือนภัย ถังดับเพลิง (Fire Extinguishers) โดยติดตั้งอุปกรณ์บริเวณจุดเสี่ยงหรือจุดที่มีสามารถหยิบใช้งานได้โดยสะดวก เช่น ครุฑ กุฎิ ศาลาการเปรียญ เป็นต้น โดยถังดับเพลิงให้ติดตั้งตามมาตรฐานที่กำหนดและสะดวกกับการนำมาใช้
- ๖) จัดเตรียมหมายเลขโทรศัพท์หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สถานีดับเพลิง สถานีตำรวจ สำนักงานไฟฟ้า เป็นต้น

๘ : โรงครัว

- ๑) มีป้ายชื่อโรงครัว
- ๒) สะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย
- ๓) จัดการวัตถุดิบ และเศษอาหารให้ถูกสุขลักษณะ
- ๔) ภาชนะกักเก็บน้ำดื่ม น้ำใช้สะอาด มีฝาปิดมิดชิด
- ๕) พื้นที่ใช้ล้าง พร้อมใช้ สะอาดอยู่เสมอ ไม่มีคราบ หรือเศษอาหาร
- ๖) มีการจัดเก็บอาหารให้ปลอดภัยจากฝุ่น และสัตว์นำโรค
- ๗) มีอุปกรณ์ทำความสะอาดภายในโรงครัว

๙ : อาคารเสนาสนะต่างๆ ภายในวัด

- ๑) มีป้ายชื่อบอกอาคารสถานที่ต่างๆ
- ๒) อาคารสถานที่โดยรวมมีความสะอาดเรียบร้อย
- ๓) มีระเบียบปฏิบัติการใช้อาคารสถานที่
- ๔) มีอุปกรณ์ทำความสะอาดที่เหมาะสม
- ๕) มีผู้รับผิดชอบอาคาร

ส่วนที่ ๓

เกณฑ์และตัวชี้วัดการประเมินโครงการวัด ประชา รัฐ
สร้างสุข

การติดตามและประเมินผลการดำเนินการโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุขนั้น คณะอนุกรรมการโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข และภาคีที่เกี่ยวข้องได้กำหนดหลักเกณฑ์และตัวชี้วัดในการติดตาม ประเมินผลการดำเนินการไว้เป็น ๕ หมวด เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ และการนำหลักเกณฑ์ไปประเมินผลการดำเนินการของวัด ดังนี้

๓.๑ หมวดการบริหารจัดการโครงการ

หมวดนี้ มีเป้าหมายเพื่อพัฒนากระบวนการของวัดและชุมชนในการดำเนินการตามโครงการ โดยเน้นการประกาศนโยบาย การมีส่วนร่วมในโครงการ การให้ความรู้เรื่องหลัก ๕ส และการลงมือปฏิบัติการร่วมกัน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาพื้นที่ ๙ แห่งภายในวัด ให้มีความสวยงามได้มาตรฐานตามหลัก ๕ส และหลักสัปปายะ ๗ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

๑. การแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการ (คณะกรรมการ ๕ ส)
๒. การประกาศนโยบาย
๓. การอบรมให้ความรู้ตามหลัก ๕ ส เพื่อสร้างวัดสวยด้วยความสุข
๔. การสำรวจพื้นที่ จัดทำแผนผังวัด และวิเคราะห์พื้นที่เพื่อการพัฒนา
๕. จัดทำแผนปรับปรุงภายในวัด
๖. ลงมือปฏิบัติ (Big Cleaning Day)
๗. สรุปผลการดำเนินงาน

๓.๒ หมวดการพัฒนาพื้นที่ภายในวัด ๙ แห่ง

หมวดนี้ มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาความสะอาด ความสะอาด มาตรฐาน และความปลอดภัยของพื้นที่/อาคาร ๙ พื้นที่ภายในวัด เพื่อให้มีการดูแลอย่างทั่วถึง วัดและชุมชนที่ได้ดำเนินการใน ๗ ขั้นตอนและมีการพัฒนาวัดในพื้นที่ ๙ แห่งนี้ จะถือว่า ได้เข้าสู่เกณฑ์มาตรฐานของโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข เพราะว่ามีกระบวนการพัฒนาระบบสาธารณูปการและสิ่งแวดล้อมภายในวัดตามความเหมาะสม ได้แก่

๑. ป้ายชื่อวัด บริเวณหน้าวัด และแผนผังวัดโดยสังเขป
๒. การจัดการจราจร ป้ายจราจร และที่จอดรถ
๓. การจัดระบบคลังวัสดุสงฆ์ และการควบคุมการเบิก-จ่ายสิ่งของ
๔. ห้องน้ำ
๕. การจัดการขยะ
๖. สภาพแวดล้อมพื้นที่เปิดโล่งภายในวัด ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความปลอดภัย
๗. ระบบไฟฟ้าและการป้องกันอัคคีภัย
๘. โรงครัว
๙. การสุขาภิบาลอาคารเสนาสนะต่างๆ ภายในวัด

๓.๓ ทมวดการส่งเสริมสุขภาพและการจัดการสิ่งแวดล้อม

หมวดนี้มุ่งพิจารณาถึงการพัฒนาวัดไปสู่การเป็นวัดส่งเสริมสุขภาพและการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดีมากยิ่งขึ้น โดยนำหลักการส่งเสริมสุขภาพและการจัดการสิ่งแวดล้อมมาประยุกต์ใช้กับหลัก ๕ส และหลักสัปปายะ ๗ เป็นเครื่องมือในการดำเนินการ ดังนี้

๑. การพัฒนาระบบการสื่อสารและพัฒนาฐานข้อมูลสุขภาพของพระสงฆ์ สามเณร และผู้ที่เกี่ยวข้องในระดับวัด และชุมชน
๒. การพัฒนาระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ครอบคลุมตามหลัก ๕ส และการจัดการสิ่งแวดล้อมในเรื่อง ขยะ น้ำเสีย มลพิษจากเตาเผาศพ เป็นต้น
๓. การส่งเสริมกิจกรรมการดูแลสุขภาพกายสุขภาพใจและอนามัยสิ่งแวดล้อมภายในวัด เช่น การตรวจสุขภาพประจำปี การปรับปรุงสิ่งก่อกำเนิดผลกระทบต่อสุขภาพ เป็นต้น
๔. การจัดการสถานที่และกิจกรรมที่เอื้อต่อการส่งเสริมสุขภาพ เช่น มีตู้ยาสามัญประจำวัด ห้องพยาบาล และมีการส่งเสริมกิจกรรมสุขภาพ เช่น ให้อาหารปลอดอบายมุข สุรา บุหรี่
๕. การพัฒนาวัดให้เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ด้านการส่งเสริมสุขภาพ วัฒนธรรมประเพณี และการจัดการสิ่งแวดล้อม

๓.๔ หมวดการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรม

หมวดนี้ มีเป้าหมายเพื่อรักษามรดกทางวัฒนธรรมหรือพุทธศิลปกรรมที่มีอยู่ภายในวัดให้ได้รับการจัดเป็นหมวดหมู่ มีการเก็บรักษา การบูรณปฏิสังขรณ์ให้เป็นระเบียบ สวยงาม เป็นที่น่าเคารพสักการะ เพื่อน้อมนำไปสู่การสร้างศรัทธา การพัฒนาจิตใจและปัญญา โดยมีแนวทางการบูรณาการหลักพุทธธรรมและหลักการอื่นๆ เป็นเครื่องมือในการดำเนินการ ดังนี้

๑. การพัฒนาระบบข้อมูลเกี่ยวกับหลักฐานทางประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ พุทธศิลปกรรมภายในวัด เพื่อเป็นความรู้พื้นฐานของวัดและชุมชน
๒. การออกแบบและปรับปรุงภูมิสถาปัตยกรรม การทำผังบริเวณพื้นที่โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ พุทธศิลปกรรมให้สอดคล้องกับประโยชน์การใช้สอยและสุนทรียภาพ
๓. การอนุรักษ์ บูรณปฏิสังขรณ์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ พุทธศิลปกรรมภายในวัดที่เหมาะสม
๔. การส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ พุทธศิลปกรรมภายในวัด
๕. การพัฒนาวัดให้เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ด้านการอนุรักษ์ สืบสานวัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น

๓.๕ หมวดการจัดการพื้นที่จิตใจและปัญญา

หมวดนี้ มีเป้าหมายเพื่อให้วัดเป็นสถานที่พัฒนาจิตใจและปัญญาตามหลักการทางพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง โดยมีขั้นตอนนับตั้งแต่การจัดการเชิงพื้นที่ การพัฒนากิจกรรมวิถีพุทธ และการส่งเสริมการพัฒนาจิตใจและปัญญา โดยมีขั้นตอน ดังนี้

- ๑) การจัดให้พื้นที่ของวัด เช่น อุโบสถ วิหาร ศาลาการเปรียญ เป็นสถานที่ส่งเสริมการเรียนรู้วิถีพุทธ
- ๒) การพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางของชุมชนเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามแนววัฒนธรรม ประเพณีทางพระพุทธศาสนา
- ๓) การพัฒนากิจกรรมและการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรมตามแนวพระพุทธศาสนา
- ๔) การจัดกิจกรรมไหว้พระ สวดมนต์ แสดงพระธรรมเทศนา บรรยายธรรม ปาฐกถาธรรมประจำวันพระ

หรือวันอาทิตย์ และวันสำคัญทางศาสนา

๕) ส่งเสริมการเจริญวิปัสสนากรรมฐานให้กับประชาชน

วัดและชุมชนที่ได้ดำเนินการตามหมวดต่างๆ ทั้ง ๕ หมวด ถือว่าเป็นการดำเนินการที่ครอบคลุมในทุกมิติของการพัฒนาวัดและสังคมตามแนวพระพุทธศาสนา เพราะมุ่งไปสู่การพัฒนาจิตใจและปัญญาเป็นสิ่งสำคัญ และเป็นการดำเนินการตาม ๓ พันธกิจของโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ได้แก่

- ๑) การพัฒนาพื้นที่ทางกายภาพของวัดและชุมชนให้สะอาด ร่มรื่น สวยงาม เป็นสถานที่สัปปายะ
- ๒) การพัฒนาพื้นที่ทางสังคมและการเรียนรู้ของวัดและชุมชนด้วยวิถีวัฒนธรรมเชิงพุทธ
- ๓) การพัฒนาพื้นที่จิตใจและปัญญาของวัดและชุมชนตามแนวพระพุทธศาสนา

ตัวชี้วัดการประเมินโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข

หมวดที่ ๑ การบริหารจัดการโครงการ

ข้อที่	หลักเกณฑ์	ตัวชี้วัด	คะแนน
๑	การแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการ วัด ประชา รัฐ สร้างสุข (กรรมการ ๕ส)	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ ๕ ส ที่เป็นลายลักษณ์อักษร และนำไป ประชาสัมพันธ์ภายในวัด	๔
		คณะกรรมการ ประกอบด้วยตัวแทนวัด ชุมชน และองค์กรภาครัฐ ครบทั้ง ๓ ฝ่าย	๔
๒	การประกาศนโยบาย	มีการประกาศนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษรและแสดงถึงการเข้าร่วมโครงการ	๔
		วัด ชุมชน องค์กร ที่เข้าร่วมโครงการมีการรับทราบนโยบายดังกล่าวร่วมกัน	๔
๓	การฝึกอบรมความรู้ เรื่อง ๕ส	มีตัวแทนวัด/ชุมชนได้รับการอบรมความรู้ ๕ ส และขั้นตอนการดำเนินโครงการ	๔
		บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง ๕ ส แนวทางการดำเนินโครงการ และสามารถถ่ายทอดความรู้ ๕ส ได้	๔
๔	การสำรวจ จัด ทำแผนผัง และ วิเคราะห์พื้นที่	มีการสำรวจพื้นที่ปรับปรุงและจัดทำแผนผังภายในบริเวณวัด	๔
		มีการวิเคราะห์พื้นที่ภายในวัด (จุดเด่น-จุดด้อย-แนวทางส่งเสริม-ปรับปรุง)	๔
๕	มีการวิเคราะห์พื้นที่ ภายในวัด(จุดเด่น- จุดด้อย-แนวทางส่งเสริม-ปรับปรุง)	มีการจัดทำแผนการพัฒนา/ปรับปรุงพื้นที่ พร้อมทั้งระบุผู้รับผิดชอบ และวันที่ดำเนินการปรับปรุง	๔
		วัด ชุมชน และองค์กร มีส่วนร่วมในการจัดทำแผน	๔
๖	การลงมือปฏิบัติ Big Cleaning Day	มีการวางแผน ประชาสัมพันธ์การทำกิจกรรม Big Cleaning Day	๒
		มีการอธิบายหรือแบ่งกิจกรรมและคณะทำงานสำหรับ การจัดทำ Big Cleaning Day	๒
		วัด ชุมชน และองค์กร มีส่วนร่วมในการจัดทำ Big Cleaning Day	๒

ข้อที่	หลักเกณฑ์	ตัวชี้วัด	คะแนน
๗	สรุปผลการดำเนินงาน	รายงานสรุปผลการดำเนินโครงการตามแบบฟอร์มที่กำหนดและครบถ้วน	๒
		รายงานสรุปผลมีผู้ลงนามรับรองโดยวัด ชุมชน และองค์กรที่เข้าร่วมกิจกรรม	๒
รวม			๕๐

หมวดที่ ๒ การพัฒนาพื้นที่ภายในวัด ๙ แห่ง (๕๐ คะแนน)

ข้อที่	หลักเกณฑ์	ตัวชี้วัด	คะแนน
๑	ป้ายชื่อวัด บริเวณหน้าวัด และแผนผังวัดโดยสังเขป	ป้ายชื่อวัดที่มีขนาดเหมาะสม มองเห็นชื่อวัดและอ่านได้อย่างชัดเจน	๑.๕
		บริเวณหน้าวัด แนวกำแพง สะอาดเรียบร้อย ไม่มีสิ่งใดกีดขวาง	๑.๕
		มีป้ายแสดงเวลาเปิด-ปิดประตูวัดอย่างชัดเจน	๑.๕
		มีแผนผังแสดงที่ตั้งอาคารสถานที่ภายในบริเวณวัด	๑.๕
		มีการจัดทำป้ายชี้บ่งทิศทางการไปยังสถานที่ต่างๆ ที่สำคัญภายในวัดในจุดที่มองเห็นได้อย่างชัดเจน	๑.๕
๒	การจัดการจราจร ป้ายจราจรและที่จอดรถ	มีป้ายจราจร/สัญลักษณ์เพื่อการสัญจรภายในวัด	๑.๕
		สถานที่จอดรถมีความสะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อย	๑.๕
		สถานที่จอดรถมีแสงสว่างเพียงพอ	๑.๕
๓	การจัดระบบคลังวัสดุสงฆ์ และ การควบคุมการเบิก-จ่ายสิ่งของ	มีป้ายชื่อคลังวัสดุสงฆ์และป้ายระเบียบการยืม-คืนสิ่งของ และจัดแสดงไว้หน้าคลังวัสดุสงฆ์	๑.๕
		จัดวางสิ่งของตามแผนผังที่กำหนดและมีป้ายชี้บ่งในแต่ละชั้นวาง	๑.๕
		มีเอกสาร-บัญชีคุมสำหรับใช้ยืม - คืน สิ่งของในคลังวัสดุสงฆ์	๑.๕

ข้อที่	หลักเกณฑ์	ตัวชี้วัด	คะแนน
๔	ห้องน้ำ	มีการแยกห้องน้ำและแสดงป้ายห้องน้ำพระสงฆ์-ชาย-หญิง	๑.๕
		ห้องน้ำสะอาด อุปกรณ์ภายในห้องน้ำพร้อมใช้งานไม่ชำรุดเสียหาย	๑.๕
		มีแผนและผู้รับผิดชอบการทำมาความสะอาดห้องน้ำ	๑.๕
๕	การจัดการขยะ	มีการคัดแยกขยะ (ขยะทั่วไป, ขยะรีไซเคิล, ขยะอันตราย)	๑.๕
		มีป้ายแสดงการคัดแยกขยะและการรักษาความสะอาดภายในวัด	๑.๕
		มีการตั้งถังขยะและปริมาณถังขยะอย่างเพียงพอ	๑.๕
		มีระบบการจัดการขยะครบวงจรภายในวัด	๑.๕
๖	สภาพแวดล้อมพื้นที่เปิดโล่งภายในวัด (เป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาด ปลอดภัย)	สภาพแวดล้อมทั่วไปภายในวัดมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาด	๑.๕
		สภาพแวดล้อมทั่วไปภายในวัดมีระบบการดูแลรักษาความปลอดภัย	๑.๕
		สภาพแวดล้อมภายในวัดมีแสงสว่างอย่างเพียงพอ	๑.๕
๗	ระบบไฟฟ้าและการป้องกันอัคคีภัย	มีการสำรวจอุปกรณ์ไฟฟ้า ปลั๊ก สายไฟ สม่่าเสมอ ไม่ให้ชำรุด เสียหาย	๑.๕
		มีการฝึกอบรมความปลอดภัยจากระบบไฟฟ้าและการป้องกันอัคคีภัย	๑.๕
		มีอุปกรณ์ดับเพลิงที่พร้อมใช้งานติดตั้งในจุดเหมาะสม	๑.๕
๘	โรงครัว/หอนั่ง	มีป้ายชื่อโรงครัว/หอนั่ง สะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย	๑.๕
		มีการจัดการวัตถุดิบ อาหาร และเศษอาหารให้ถูกสุขลักษณะ	๑.๕
		มีพื้นที่ซักล้าง อุปกรณ์พร้อมใช้ สะอาดอยู่เสมอ ไม่มีคราบหรือเศษอาหาร	๑.๕

ข้อที่	หลักเกณฑ์	ตัวชี้วัด	คะแนน
๙	อาคารเสนาสนะต่างๆ ภายในวัด	มีป้ายชื่ออาคารและสถานที่ต่างๆ ภายในวัด	๑.๕
		อาคารสถานที่ที่มีความสะอาดเรียบร้อย	๑.๕
		มีระเบียบการใช้อาคารสถานที่	๑.๕
๑๐	การพิจารณาเชิงคุณภาพ	พิจารณาจากการสัมภาษณ์/วิเคราะห์ภาพรวม	๕
รวมคะแนนทั้ง ๒ หมวด ๑๐๐ คะแนน			๕๐

เกณฑ์การประเมินผลการดำเนินการ (ร้อยละของคะแนน)				ผลการประเมิน	ระดับ	หมายเหตุ
๕๐ - ๖๐	๖๑ - ๗๐	๗๑ - ๘๐	๘๐ ขึ้นไป			
พอใช้	ดี	ดีมาก	ดีเด่น			

เกณฑ์ประเมินผลการดำเนินงานโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ๔ ระดับ พ.ศ.๒๕๖๓

๑. เกณฑ์ระดับ “มุ่งสร้างมาตรฐาน” ต้องผ่านคุณสมบัติ ดังนี้

๓ พันธกิจ

- ๑) พัฒนาพื้นที่ทางกายภาพ
- ๒) พัฒนาพื้นที่ทางสังคมการเรียนรู้
- ๓) พัฒนาพื้นที่ทางจิตและปัญญา

๗ แนวทางการดำเนินงาน

- ๑) จัดตั้งคณะกรรมการ
- ๒) ประกาศนโยบาย
- ๓) อบรมให้ความรู้
- ๔) สำรวจพื้นที่, แบ่งพื้นที่รับผิดชอบ
วิเคราะห์จุดเด่น-จุดปรับปรุง
- ๕) จัดทำแผนปรับปรุง
- ๖) ทำความสะอาดครั้งใหญ่, ลงมือปฏิบัติ
- ๗) ตรวจสอบประเมิน, สรุปผลการปฏิบัติงาน

๙ แนวปฏิบัติการพัฒนาพื้นที่

- ๑) ป้ายชื่อ-บริเวณหน้าวัด, แพนผังวัด
- ๒) จัดทำการจราจร ป้ายจราจร ที่จอดรถ
- ๓) จัดระบบคลังวัสดุสงฆ์, ระบบควบคุมเบิก-จ่าย
- ๔) ห้องน้ำ
- ๕) จัดการขยะ
- ๖) สภาพแวดล้อมทั่วไป (พื้นที่เปิดโล่งต่าง)
- ๗) ระบบไฟฟ้า, การป้องกันอัคคีภัย
- ๘) โรงครัว
- ๙) อาคารเสนาสนะต่างๆภายในวัด

๒. เกณฑ์ระดับ “สร้างมาตรฐานดี” ต้องผ่านคุณสมบัติ ดังนี้

๓. พันธกิจ

- ๑) พัฒนาพื้นที่ทางกายภาพ
- ๒) พัฒนาพื้นที่ทางสังคมการเรียนรู้
- ๓) พัฒนาพื้นที่ทางจิตและปัญญา

๗ แนวทางการดำเนินงาน

- ๑) จัดตั้งคณะกรรมการ
- ๒) ประกาศนโยบาย
- ๓) อบรมให้ความรู้
- ๔) สำรวจพื้นที่, แบ่งพื้นที่รับผิดชอบ
วิเคราะห์จุดเด่น-จุดปรับปรุง
- ๕) จัดทำแผนปรับปรุง
- ๖) ทำความสะอาดครั้งใหญ่, ลงมือปฏิบัติ
- ๗) ตรวจสอบประเมิน, สรุปผลการปฏิบัติงาน

อย่างน้อย
๓ จาก ๕

๙ แนวปฏิบัติการพัฒนาพื้นที่

- ๑) ป้ายชื่อ-บริเวณหน้าวัด, แพนผังวัด
- ๒) จัดทำการจราจร ป้ายจราจร ที่จอดรถ
- ๓) จัดระบบคลังวัสดุสงฆ์, ระบบควบคุมเบิก-จ่าย
- ๔) ห้องน้ำ
- ๕) จัดการขยะ
- ๖) สภาพแวดล้อมทั่วไป (พื้นที่เปิดโล่งต่าง)
- ๗) ระบบไฟฟ้า, การป้องกันอัคคีภัย
- ๘) โรงครัว
- ๙) อาคารเสนาสนะต่างๆภายในวัด

อย่างน้อย ๓ พื้นที่ จาก ๕ พื้นที่

๓. เกณฑ์ระดับ “สร้างมาตรฐานดีเด่น” ต้องผ่านคุณสมบัติ ✓ ดังนี้

๓. พันธกิจ

- ๑) พัฒนาพื้นที่ทางกายภาพ
- ๒) พัฒนาพื้นที่ทางสังคมการเรียนรู้
- ๓) พัฒนาพื้นที่ทางจิตและปัญญา

๗ แนวทางการดำเนินงาน

- ๑) จัดตั้งคณะกรรมการ
- ๒) ประกาศนโยบาย
- ๓) อบรมให้ความรู้
- ๔) สำรวจพื้นที่, แบ่งพื้นที่รับผิดชอบ
วิเคราะห์จุดเด่น-จุดปรับปรุง
- ๕) จัดทำแผนปรับปรุง
- ๖) ทำความสะอาดครั้งใหญ่, ลงมือปฏิบัติ
- ๗) ตรวจสอบประเมิน, สรุปผลการปฏิบัติงาน

๙ แนวปฏิบัติการพัฒนาพื้นที่

- ๑) ป้ายชื่อ-บริเวณหน้าวัด, แพนผังวัด
- ๒) จัดทำการจราจร ป้ายจราจร ที่จอดรถ
- ๓) จัดระบบคลังวัสดุสงฆ์, ระบบควบคุมเบิก-จ่าย
- ๔) ห้องน้ำ
- ๕) จัดการขยะ
- ๖) สภาพแวดล้อมทั่วไป (พื้นที่เปิดโล่งต่าง)
- ๗) ระบบไฟฟ้า, การป้องกันอัคคีภัย
- ๘) โรงครัว
- ๙) อาคารเสนาสนะต่างๆภายในวัด

๓. เกณฑ์ระดับ “สร้างมาตรฐานดีเยี่ยม” ต้องผ่านคุณสมบัติ ✓ ดังนี้

๓. พันธกิจ

- ๑) พัฒนาพื้นที่ทางกายภาพ
- ๒) พัฒนาพื้นที่ทางสังคมการเรียนรู้
- ๓) พัฒนาพื้นที่ทางจิตและปัญญา

๗ แนวทางการดำเนินงาน

- ๑) จัดตั้งคณะกรรมการ
- ๒) ประกาศนโยบาย
- ๓) อบรมให้ความรู้
- ๔) สำรวจพื้นที่, แบ่งพื้นที่รับผิดชอบ
วิเคราะห์จุดเด่น-จุดปรับปรุง
- ๕) จัดทำแผนปรับปรุง
- ๖) ทำความสะอาดครั้งใหญ่, ลงมือปฏิบัติ
- ๗) ตรวจสอบประเมิน, สรุปผลการปฏิบัติงาน

๙ แนวปฏิบัติการพัฒนาพื้นที่

- ๑) ป้ายชื่อ-บริเวณหน้าวัด, แพนผังวัด
- ๒) จัดทำการจราจร ป้ายจราจร ที่จอดรถ
- ๓) จัดระบบคลังวัสดุสงฆ์, ระบบควบคุมเบิก-จ่าย
- ๔) ห้องน้ำ
- ๕) จัดการขยะ
- ๖) สภาพแวดล้อมทั่วไป (พื้นที่เปิดโล่งต่าง)
- ๗) ระบบไฟฟ้า, การป้องกันอัคคีภัย
- ๘) โรงครัว
- ๙) อาคารเสนาสนะต่างๆภายในวัด

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

บันทึกข้อตกลง (MOU) ว่าด้วยความร่วมมือโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข

บันทึกข้อตกลง (MOU)

ว่าด้วยความร่วมมือดำเนินโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข : พัฒนาวัดด้วยแนวทาง ๕ส ที่ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม
ระหว่าง

มหาเถรสมาคม สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือฉบับนี้ทำขึ้น ณ หอประชุมพุทธมณฑล ตำบลศาลายา
อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ระหว่าง

๑. กรรมการมหาเถรสมาคม ประธานปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา ด้านสาธารณูปการ
เป็นประธาน
๒. อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งต่อไปในบันทึกข้อตกลงนี้หมายถึง
“มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย”
๓. อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งต่อไปในบันทึกข้อตกลงนี้หมายถึง
“มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย”
๔. ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ซึ่งต่อไปในบันทึกข้อตกลงนี้หมายถึง
“สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ”
๕. อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ซึ่งต่อไปในบันทึกข้อตกลงนี้หมายถึง “กรมส่งเสริม
การปกครองท้องถิ่น”
๖. ผู้จัดการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ซึ่งต่อไปในบันทึกข้อตกลงนี้
หมายถึง “สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ”

ทุกฝ่ายได้ตกลงทำบันทึกข้อตกลงร่วมกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินโครงการวัด ประชา รัฐ
สร้างสุข : พัฒนาวัดด้วยแนวทาง ๕ส ที่ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม เพื่อการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ รวมถึง
กิจกรรมเชิงพุทธ โดยจะก่อให้เกิดความเชื่อมโยงและสัมพันธ์ที่ดีที่เกิดขึ้นระหว่างวัดกับชุมชน ทำให้พระ
มีสุขภาพแข็งแรง วัดมีความมั่นคง ชุมชนมีความเข้มแข็ง สืบไป

๑. ขอบเขตของบันทึกข้อตกลงการดำเนินโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุขฯ

ทุกฝ่ายมีข้อตกลงร่วมกัน ดังนี้

๑.๑ มหาเถรสมาคม

- ๑) มอบนโยบายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ๒) กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการ

/ ๑.๒ มหาวิทยาลัย....

ลงนาม เมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๑ ณ หอประชุมพุทธมณฑล สำนักงาน
พระพุทธศาสนาแห่งชาติ ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

(ลงชื่อ).....
(พระพรหมมุนี)

ประธานคณะกรรมการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาฝ่ายสาธารณูปการ

(ลงชื่อ).....
(พระพรหมบัณฑิต)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

(ลงชื่อ).....
(พระเทพบัณฑิต)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

(ลงชื่อ).....
(พันตำรวจโท พงศ์พร พรหมณ์เสนห์)

ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

(ลงชื่อ).....
(นายสุทธิพงษ์ จุลเจริญ)

อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

(ลงชื่อ).....
(ดร.สุวีริตา อุดุลยานนท์)

ผู้จัดการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

ภาคผนวก ข

คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข

คำสั่ง ประธานคณะกรรมการฝ่ายสาธารณูปการ ของมหาเถรสมาคม

ที่ ๒ /๒๕๖๓

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ส่วนกลาง

เพื่อให้การดำเนินการโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข อันเป็นโครงการที่มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาวัดให้เป็นสถานที่สัปปายะ เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพทั้งสุขภาพกาย สุขภาพจิต และเป็นศูนย์กลางของชุมชนตามวิถี 5 ส ในแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุวัตถุประสงค์แห่งการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๕ (๔) แห่งระเบียบมหาเถรสมาคมว่าด้วยกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ของมหาเถรสมาคม พ.ศ. ๒๕๓๙ ให้ยกเลิกคำสั่งที่ ๑/๒๕๖๒ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข(สร้างสัปปายะด้วยวิถี ๕ส) ลงวันที่ ๑ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๖๒ และแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ของคณะกรรมการฝ่ายสาธารณูปการ ส่วนกลาง ประกอบด้วย

๑. พระธรรมรัตนภรณ์	วัดเขียนเขต จังหวัดปทุมธานี	ประธานอนุกรรมการ
๒. พระเทพศาสนากิบาล	วัดไร่ขิง จังหวัดนครปฐม	รองประธานอนุกรรมการ
๓. พระเทพเสนาบดี	วัดกวีศราราม จังหวัดลพบุรี	รองประธานอนุกรรมการ
๔. พระราชมงคลดิลก	วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม กรุงเทพมหานคร	รองประธานอนุกรรมการ
๕. พระเทพปัญญาโมลี	วัดประมุขไยธี จังหวัดพังงา	อนุกรรมการ
๖. พระเทพสุวรณเมธี	วัดสุวรณาราม กรุงเทพมหานคร	อนุกรรมการ
๗. พระราชสารเวที	วัดสัมพันธวงศาราม กรุงเทพมหานคร	อนุกรรมการ
๘. พระราชนันทมนี	วัดบัวขวัญ จังหวัดนนทบุรี	อนุกรรมการ
๙. พระราชปฏิภาณโกศล	วัดราชบพิธสถิตสีมาราม กรุงเทพมหานคร	อนุกรรมการ
๑๐. พระปัญญานันทมณี	วัดชลประทานรังสฤษดิ์ จังหวัดนนทบุรี	อนุกรรมการ
๑๒. พระสิทธิธรรมวิเทศ	วัดสระเกศ กรุงเทพมหานคร	อนุกรรมการ
๑๓. พระอุดมบัณฑิต	วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม กรุงเทพมหานคร	อนุกรรมการ
๑๔. เลขานุการเจ้าคณะหนทุกหน ทั้ง ๒ ฝ่าย		อนุกรรมการ
๑๕. ปลัดกระทรวงวัฒนธรรมหรือผู้แทนที่ได้รับมอบหมาย		อนุกรรมการ
๑๖. อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชนหรือผู้แทนที่ได้รับมอบหมาย		อนุกรรมการ
๑๗. อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น หรือผู้แทนที่ได้รับมอบหมาย		อนุกรรมการ
๑๘. อธิบดีกรมการปกครองหรือผู้แทนที่ได้รับมอบหมาย		อนุกรรมการ
๑๙. อธิบดีกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือผู้แทนที่ได้รับมอบหมาย		อนุกรรมการ
๒๐. อธิบดีกรมอนามัยหรือผู้แทนที่ได้รับมอบหมาย		อนุกรรมการ

๒๑. ผู้จัดการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ หรือผู้แทนที่ได้รับมอบหมาย	อนุกรรมการ
๒๒. ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ	อนุกรรมการ
๒๓. ผู้อำนวยการกองพุทธศาสนสถาน สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ	อนุกรรมการ
๒๔. นายกสมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น)	อนุกรรมการ
๒๕. พระสุธีรัตนบัณฑิต วัดสุทธิวราราม กรุงเทพมหานคร	อนุกรรมการและเลขานุการ
๒๖. พระมหาชุตีภัก อภินันโท วัดสังเวชวิศยาราม กรุงเทพมหานคร	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๗. พระครูศรีธัญญาภรณ์ วัดเขียนเขต จังหวัดปทุมธานี	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะอนุกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. จัดทำแผนพัฒนาโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข และประสานงานเพื่อขออนุมัติงบประมาณอุดหนุนจากสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย
๒. กำหนดแผนปฏิบัติงานในการดำเนินการงาน กำกับดูแล ให้คำปรึกษา แนะนำ แก้ไขปัญหาอุปสรรค เพื่อให้การดำเนินการโครงการฯ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุผลตามวัตถุประสงค์
๓. สนับสนุน ส่งเสริม เร่งรัด ติดตาม ประเมินผลการดำเนินการโครงการฯ ให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ
๔. รวบรวม สรุปผล และรายงานผลการดำเนินการเสนอประธานฝ่ายสาธารณูปการ
๕. ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่ประธานฝ่ายสาธารณูปการของมหาเถรสมาคม มอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๓

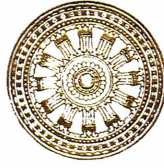

(สมเด็จพระมหาวีรวงศ์)

กรรมการมหาเถรสมาคม

ประธานคณะกรรมการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา

ฝ่ายสาธารณูปการ ของมหาเถรสมาคม

คำสั่ง ประธานคณะกรรมการฝ่ายสาธารณูปการ ของมหาเถรสมาคม

ที่ ๒/๒๕๖๓

เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ประจำปีกลาง

เพื่อให้การดำเนินการโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข อันเป็นโครงการที่มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาวัดให้เป็นสถานที่สัปปายะ เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพทั้งสุขภาพกาย สุขภาพจิต และเป็นศูนย์กลางของชุมชนตามวิถี 5ส ในแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุวัตถุประสงค์แห่งการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๕ (๔) แห่งระเบียบมหาเถรสมาคมว่าด้วยกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ของมหาเถรสมาคม พ.ศ. ๒๕๓๙ ให้ยกเลิกคำสั่งที่ ๑/๒๕๖๒ เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข (สร้างสัปปายะด้วยวิถี 5ส) ลงวันที่ ๑ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๖๒ และแต่งตั้งคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ของคณะกรรมการฝ่ายสาธารณูปการ ประจำปีกลาง ประกอบด้วย

๑. พระเทพสังวรญาณ	วัดบวรนิเวศ กรุงเทพมหานคร	ประธานอนุกรรมการ
๒. พระเทพคุณาภรณ์	วัดเทวราชกุญชร กรุงเทพมหานคร	รองประธานอนุกรรมการ
๓. พระเทพสุวรรณมุนี	วัดตันสน จังหวัดอ่างทอง	รองประธานอนุกรรมการ
๔. พระเทพมงคลโสภณ	วัดเสนาสนาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	อนุกรรมการ
๕. พระราชปริยัติโมลี	วัดสารนาถธรรมาราม จังหวัดระยอง	อนุกรรมการ
๖. พระราชสารโสภณ	วัดชัยมงคล จังหวัดชลบุรี	อนุกรรมการ
๗. พระราชรัตนวิสุทธิ	วัดกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	อนุกรรมการ
๘. พระราชกิตติเมธี	วัดเขียนเขต จังหวัดปทุมธานี	อนุกรรมการ
๙. พระราชสุพัฒน์นาภรณ์	วัดพิบูลทอง จังหวัดสิงห์บุรี	อนุกรรมการ
๑๐. พระสุนทรธรรมภาม	วัดพระพุทธแสงธรรม จังหวัดสระบุรี	อนุกรรมการ
๑๑. พระเมธีวราภรณ์	วัดพัญญูเชิง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	อนุกรรมการ
๑๒. พระสุธีวราภรณ์	วัดพระบรมธาตุ จังหวัดชัยนาท	อนุกรรมการ
๑๓. พระอุดมสิทธินายก	วัดบางอ้อยช้าง จังหวัดนนทบุรี	อนุกรรมการ
๑๔. พระครูวิบูลเจตยานุรักษ์	วัดดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี	อนุกรรมการ
๑๕. พระศรีวินยาภรณ์	วัดอาวุธวิกสิตาราม กรุงเทพมหานคร	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๖. พระครูนันทมงคลวิไลชัย	วัดอูทยาน จังหวัดนนทบุรี	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๗. เลขานุการเจ้าคณะภาคทุกภาคในหนกลาง ทั้ง ๒ ฝ่าย		อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการมีหน้าที่ดังนี้

๑. กำหนดแผนปฏิบัติงานในการดำเนินการงาน กำกับดูแล ให้คำปรึกษา แนะนำ แก้ไขปัญหาอุปสรรค เพื่อให้การดำเนินการโครงการฯ ในระดับหนกลางเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์
๒. สนับสนุน ส่งเสริม เร่งรัด ติดตาม ประเมินผลการดำเนินการโครงการฯ ให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ
๓. รวบรวม สรุปผล และรายงานผลการดำเนินการเสนอประธานฝ่ายสาธารณูปการ
๔. ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่ประธานฝ่ายสาธารณูปการของมหาเถรสมาคมมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๓

(สมเด็จพระมหาวีรวงศ์)

กรรมการมหาเถรสมาคม

ประธานคณะกรรมการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา

ฝ่ายสาธารณูปการ ของมหาเถรสมาคม

คำสั่ง ประธานคณะกรรมการฝ่ายสาธารณูปการ ของมหาเถรสมาคม

ที่ ๒/๒๕๖๓

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ประจำปีหนือ

เพื่อให้การดำเนินการโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข อันเป็นโครงการที่มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาวัดให้เป็นสถานที่สัปปายะ เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพทั้งสุขภาพกาย สุขภาพจิต และเป็นศูนย์กลางของชุมชนตามวิถี ๕ส ในแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุวัตถุประสงค์แห่งการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๕ (๔) แห่งระเบียบมหาเถรสมาคมว่าด้วยกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ของมหาเถรสมาคม พ.ศ. ๒๕๓๙ ให้ยกเลิกคำสั่งที่ ๑/๒๕๖๒ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข(สร้างสัปปายะด้วยวิถี ๕ส) ลงวันที่ ๑ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๖๒ และแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ของคณะกรรมการฝ่ายสาธารณูปการ ประจำปีหนือ ประกอบด้วย

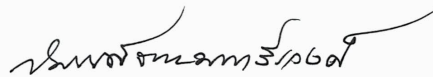
๑. พระเทพเวที	วัดสังเวชวิศยาราม กรุงเทพมหานคร	ประธานอนุกรรมการ
๒. พระเทพปริยัติเมธี	วัดนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์	รองประธานอนุกรรมการ
๓. พระราชปริยัติบัณฑิต	วัดสนธิกรประชาราม จังหวัดเพชรบูรณ์	รองประธานอนุกรรมการ
๔. พระเทพมิ่งคลาจารย์	วัดท่าตอน จังหวัดเชียงใหม่	อนุกรรมการ
๕. พระราชวัชรเมธี	วัดพระบรมธาตุ จังหวัดกำแพงเพชร	อนุกรรมการ
๖. พระราชปริยัติ	วัดศรีโคมคำ จังหวัดพะเยา	อนุกรรมการ
๗. พระราชวิสุทธิญาณ	วัดป่าดาราภิรมย์ จังหวัดเชียงใหม่	อนุกรรมการ
๘. พระราชสิทธิเวที	วัดท่าหลวง จังหวัดพิจิตร	อนุกรรมการ
๙. พระราชรัตนสุธี	วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ จังหวัดพิษณุโลก	อนุกรรมการ
๑๐. พระประสิทธิสิลคุณ	วัดโคกพลู จังหวัดตาก	อนุกรรมการ
๑๑. พระศรีพัชโรดม	วัดมหาธาตุ จังหวัดเพชรบูรณ์	อนุกรรมการ
๑๒. พระวินัยสาทร	วัดพระแท่นศิลาอาสน์ จังหวัดอุตรดิตถ์	อนุกรรมการ
๑๓. พระโกศัยเจติยารักษ์	วัดพระธาตุข่อยแซง จังหวัดแพร่	อนุกรรมการ
๑๔. พระภาวนาโกศลเถร	วัดมงคลธรรมกายาราม จังหวัดเชียงราย	อนุกรรมการ
๑๕. พระครูอดุลธรรมสาร	วัดป่าบนเนิน จังหวัดสุโขทัย	อนุกรรมการ
๑๖. พระชยานันท์มนี	วัดพระธาตุแช่แห้ง จังหวัดน่าน	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๗. พระครูสิริธรรมบัณฑิต	วัดมิ่งเมืองมูล จังหวัดลำปาง	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๘. เลขานุการเจ้าคณะภาคทุกภาคในหนือ ทั้ง ๒ ฝ่าย		อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๙. พระครูสิริสุตานุยุต	วัดป่าแก้ว จังหวัดลำพูน	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการมีหน้าที่ดังนี้

๑. กำหนดแผนปฏิบัติงานในการดำเนินงาน กำกับดูแล ให้คำปรึกษา แนะนำ แก้ไขปัญหาอุปสรรค เพื่อให้การดำเนินการโครงการฯ ในระดับพื้นที่เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุผลตามวัตถุประสงค์
๒. สนับสนุน ส่งเสริม เร่งรัด ติดตาม ประเมินผลการดำเนินการโครงการฯ ให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ
๓. รวบรวม สรุปผล และรายงานผลการดำเนินการเสนอประธานฝ่ายสาธารณูปการ
๔. ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่ประธานฝ่ายสาธารณูปการของมหาเถรสมาคมมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๓

(สมเด็จพระมหาวีรวงศ์)

กรรมการมหาเถรสมาคม

ประธานคณะกรรมการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา

ฝ่ายสาธารณูปการ ของมหาเถรสมาคม

คำสั่ง ประธานคณะกรรมการฝ่ายสาธารณูปการ ของมหาเถรสมาคม
ที่ ๒/๒๕๖๓
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ประจำปีระหว่งวันออก

เพื่อให้การดำเนินการโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข อันเป็นโครงการที่มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาวัดให้เป็นสถานที่สัปปายะ เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพทั้งสุขภาพกาย สุขภาพจิต และเป็นศูนย์กลางของชุมชนตามวิถี 5 ส ในแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุวัตถุประสงค์แห่งการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๕ (๔) แห่งระเบียบมหาเถรสมาคมว่าด้วยกรรมการฝ่ายต่างๆ ของมหาเถรสมาคม พ.ศ. ๒๕๓๙ ให้ยกเลิกคำสั่งที่ ๑/๒๕๖๒ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข (สร้างสัปปายะด้วยวิถี ๕ส) ลงวันที่ ๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๒ และแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ของคณะกรรมการฝ่ายสาธารณูปการ **ประจำปีระหว่งวันออก** ประกอบด้วย

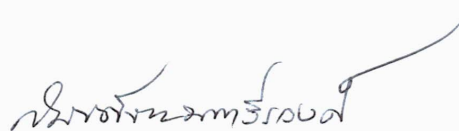
๑. พระเทพวรมนี	วัดพระธาตุพนม จัหวัดนครพนม	ประธานอนุกรรมการ
๒. พระเทพวิสุทธิคุณ	วัดหนองงู จัหวัดขอนแก่น	รองประธานอนุกรรมการ
๓. พระเทพสารเมธี	วัดประชานิยม จัหวัดกาฬสินธุ์	รองประธานอนุกรรมการ
๔. พระราชเวที	วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม กรุงเทพมหานคร	รองประธานอนุกรรมการ
๕. พระราชรัตนโมลี	วัดศรีบุญเรือง จัหวัดมุกดาหาร	อนุกรรมการ
๖. พระราชวิสุทธิมนี	วัดเขาศาลาอตุลฐานะจาโร จัหวัดสุรินทร์	อนุกรรมการ
๗. พระราชสารโกศล	วัดโพธิสมภรณ์ จัหวัดอุดรธานี	อนุกรรมการ
๘. พระราชวิมลโมลี	วัดศาลาลอย จัหวัดสุรินทร์	อนุกรรมการ
๙. พระศรีปริยัติธาดา	วัดโพธิ์น้อย จัหวัดบุรีรัมย์	อนุกรรมการ
๑๐. พระพิศาลศึกษากร	วัดศรีโพธิมาลัย จัหวัดปราจีนบุรี	อนุกรรมการ
๑๑. พระอุดมปัญญาภรณ์	วัดอัมพวัน จัหวัดยโสธร	อนุกรรมการ
๑๒. พระศรีญาณวงศ์	วัดศรีชมภูองค์ต้อ จัหวัดหนองคาย	อนุกรรมการ
๑๓. พระสีหราชสมาจารมนี	วัดพระนารายณ์มหาราช จัหวัดนครราชสีมา	อนุกรรมการ
๑๔. พระสิริรัตนเมธี	วัดโพนชัย จัหวัดเลย	อนุกรรมการ
๑๕. พระโสภณพัฒนบัณฑิต	วัดธาตุ จัหวัดขอนแก่น	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๖. พระครูปริยัติธรรมวงศ์	วัดหนองแวง จัหวัดขอนแก่น	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๗. พระครูปริยัติโพธิสุนทร	วัดอุดมธานี จัหวัดนครนายก	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๘. พระครูวิสุทธิธีรคุณ	วัดศรีจันทร์ จัหวัดขอนแก่น	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๙. เลขานุการเจ้าคณะภาคทุกภาคในห่นระหว่งวันออกทั้ง ๒ ฝ่าย		อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการมีหน้าที่ดังนี้

๑. กำหนดแผนปฏิบัติงานในการดำเนินงาน กำกับดูแล ให้คำปรึกษา แนะนำ แก้ไขปัญหาอุปสรรค เพื่อให้การดำเนินการโครงการฯ ในระดับหน้าวันออกเป็นไปได้ด้วยความเรียบร้อย บรรลุผลตามวัตถุประสงค์
๒. สนับสนุน ส่งเสริม เร่งรัด ติดตาม ประเมินผลการดำเนินการโครงการฯ ให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ
๓. รวบรวม สรุปผล และรายงานผลการดำเนินการเสนอประธานฝ่ายสาธารณูปการ
๔. ดำเนินการอื่นๆ ตามที่ประธานฝ่ายสาธารณูปการของมหาเถรสมาคมมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๓

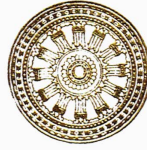

(สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า)

กรรมการมหาเถรสมาคม

ประธานคณะกรรมการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา

ฝ่ายสาธารณูปการ ของมหาเถรสมาคม

คำสั่ง ประธานคณะกรรมการฝ่ายสาธารณูปการ ของมหาเถรสมาคม

ที่ ๒/๒๕๖๓

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ประจำปีได้

เพื่อให้การดำเนินการโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข อันเป็นโครงการที่มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาวัดให้เป็นสถานที่สัปปายะ เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพทั้งสุขภาพกาย สุขภาพจิต และเป็นศูนย์กลางของชุมชนตามวิถี ๕ส ในแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาเป็นไปด้วยความเรียบร้อยบรรลุวัตถุประสงค์แห่งการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๕ (๔) แห่งระเบียบมหาเถรสมาคมว่าด้วยกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ของมหาเถรสมาคม พ.ศ. ๒๕๓๙ ให้ยกเลิกคำสั่งที่ ๑/๒๕๖๒ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข (สร้างสัปปายะด้วยวิถี ๕ส) ลงวันที่ ๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๒ และแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ของคณะกรรมการฝ่ายสาธารณูปการ ประจำปีได้ ประกอบด้วย

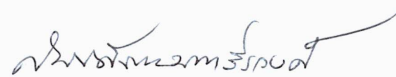
๑. พระธรรมวิมลโมลี	วัดไตรธรรมาราม จังหวัดสุราษฎร์ธานี	ประธานกรรมการ
๒. พระเทพวินยาภรณ์	วัดพระมหาธาตุ จังหวัดนครศรีธรรมราช	รองประธานกรรมการ
๓. พระเทพสิทธิมนี	วัดสุทัศน์ดาราม กรุงเทพมหานคร	รองประธานกรรมการ
๔. พระเทพกิตติเวที	วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม กรุงเทพมหานคร	อนุกรรมการ
๕. พระราชปัญญาภรณ์	วัดเวฬุวัน จังหวัดยะลา	อนุกรรมการ
๖. พระราชวรเวที	วัดโคกสฆานคุณ จังหวัดสงขลา	อนุกรรมการ
๖. พระราชวชิรรากร	วัดมหาธาตุวชิรมงคล จังหวัดกระบี่	อนุกรรมการ
๘. พระราชวิจิตรปฏิภาณ	วัดราชบูรณะ จังหวัดชุมพร	อนุกรรมการ
๙. พระโสภณคุณาธาร	วัดทองดีประชาราม จังหวัดนราธิวาส	อนุกรรมการ
๑๐. พระประสิทธิ์โสภณ	วัดประสิทธิ์ชัย จังหวัดตรัง	อนุกรรมการ
๑๑. พระระณังคมนีวงศ์	วัดสุวรรณคีรีวิหาร จังหวัดระนอง	อนุกรรมการ
๑๒. พระสิริจริยาลังการ	วัดตานีนรสโมสร จังหวัดปัตตานี	อนุกรรมการ
๑๓. พระประสาธน์สารโสภณ	วัดควนกะไหล จังหวัดพังงา	อนุกรรมการ
๑๔. พระภาวนาธรรมภาสิราม	วัดสามัคคีธรรม จังหวัดพังงา	อนุกรรมการ
๑๕. พระโสภณวารภรณ์	วัดโพธิ์ปฐมवास จังหวัดสงขลา	อนุกรรมการ
๑๖. พระเมธีธรรมการ	วัดเขาต่อ จังหวัดกระบี่	อนุกรรมการ
๑๗. พระมหาเคลี จารูวิไล	วัดควนกาหลง จังหวัดสตูล	อนุกรรมการ
๑๘. พระครูมตตภาสิรม	วัดมงคลนิมิต จังหวัดภูเก็ต	อนุกรรมการ
๑๙. พระมหาบุญช่วย ปคุโณ	วัดแจ้ง จังหวัดนครศรีธรรมราช	อนุกรรมการและเลขานุการ
๒๐. พระครูสิริธรรมภาสิรัตน์	วัดพระมหาธาตุ จังหวัดนครศรีธรรมราช	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๑. เลขานุการเจ้าคณะภาคในหนใต้ ทั้ง ๒ ฝ่าย		อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะอนุกรรมการมีหน้าที่ดังนี้

๑. กำหนดแผนปฏิบัติงานในการดำเนินการงาน กำกับดูแล ให้คำปรึกษา แนะนำ แก้ไขปัญหาอุปสรรค เพื่อให้การดำเนินการโครงการฯ ในระดับหนได้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุผลตามวัตถุประสงค์
๒. สนับสนุน ส่งเสริม เร่งรัด ติดตาม ประเมินผลการดำเนินการโครงการฯ ให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ
๓. รวบรวม สรุปผล และรายงานผลการดำเนินการเสนอประธานฝ่ายสาธารณูปการ
๔. ดำเนินการอื่นๆ ตามที่ประธานฝ่ายสาธารณูปการของมหาเถรสมาคมมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่นี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๓

(สมเด็จพระมหาวีรวงศ์)

กรรมการมหาเถรสมาคม

ประธานคณะกรรมการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา

ฝ่ายสาธารณูปการ ของมหาเถรสมาคม

ภาคผนวก ค

แบบประเมินโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข

หมวดที่ ๑ การบริหารจัดการโครงการ

ข้อที่	หลักเกณฑ์	ตัวชี้วัด	คะแนน	มี	ไม่มี
๑	การแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการ วัด ประชา รัฐ สร้างสุข (กรรมการ ๕ส)	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ ๕ ส ที่เป็นลายลักษณ์อักษร และนำไปประชาสัมพันธ์ภายในวัด	๔		
		คณะกรรมการ ประกอบด้วยตัวแทนวัด ชุมชน และองค์กรภาครัฐ ครบทั้ง ๓ ฝ่าย	๔		
๒	การประกาศนโยบาย	มีการประกาศนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษรและแสดงถึงการเข้าร่วมโครงการ	๔		
		วัด ชุมชน องค์กร ที่เข้าร่วมโครงการมีการรับทราบนโยบายดังกล่าวร่วมกัน	๔		
๓	การฝึกอบรมความรู้เรื่อง ๕ส	มีตัวแทนวัด/ชุมชนได้รับการอบรมความรู้ ๕ ส และขั้นตอนการดำเนินโครงการ	๔		
		บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง ๕ ส แนวทางการดำเนินโครงการ และสามารถถ่ายทอดความรู้ ๕ส ได้	๔		
๔	การสำรวจ จัดทำแผนผัง และวิเคราะห์พื้นที่	มีการสำรวจพื้นที่ปรับปรุงและจัดทำแผนผังภายในบริเวณวัด	๔		
		มีการวิเคราะห์พื้นที่ภายในวัด (จุดเด่น-จุดด้อย-แนวทางส่งเสริม-ปรับปรุง)	๔		
๕	มีการวิเคราะห์พื้นที่ภายในวัด(จุดเด่น-จุดด้อย-แนวทางส่งเสริม-ปรับปรุง)	มีการจัดทำแผนการพัฒนา/ปรับปรุงพื้นที่ พร้อมทั้งระบุผู้รับผิดชอบ และวันที่ดำเนินการปรับปรุง	๔		
		วัด ชุมชน และองค์กร มีส่วนร่วมในการจัดทำแผน	๔		

ข้อที่	หลักเกณฑ์	ตัวชี้วัด	คะแนน	มี	ไม่มี
๖	การลงมือปฏิบัติ Big Cleaning Day	มีการวางแผน ประชาสัมพันธ์การทำกิจกรรม Big Cleaning Day	๒		
		มีการอธิบายหรือแบ่งกิจกรรมและคณะทำงานสำหรับ การจัดทำ Big Cleaning Day	๒		
		วัด ชุมชน และองค์กร มีส่วนร่วมในการจัดทำ Big Cleaning Day	๒		
๗	สรุปผลการดำเนินงาน	รายงานสรุปผลการดำเนินโครงการตามแบบฟอร์มที่กำหนด และครบถ้วน	๒		
		รายงานสรุปผลมีผู้ลงนามรับรองโดยวัด ชุมชน และองค์กรที่เข้าร่วมกิจกรรม	๒		
รวม			๕๐		

หมวดที่ ๒ การพัฒนาพื้นที่ภายในวัด ๙ แห่ง (๕๐ คะแนน)

ข้อที่	หลักเกณฑ์	ตัวชี้วัด	คะแนน	มี	ไม่มี
๑	ป้ายชื่อวัด บริเวณหน้าวัด และแผนผังวัดโดยสังเขป	ป้ายชื่อวัดที่มีขนาดเหมาะสม มองเห็นชื่อวัดและอ่านได้อย่างชัดเจน	๑.๕		
		บริเวณหน้าวัด แนวกำแพง สะอาดเรียบร้อย ไม่มีสิ่งใดกีดขวาง	๑.๕		
		มีป้ายแสดงเวลาเปิด-ปิดประตูวัดอย่างชัดเจน	๑.๕		
		มีแผนผังแสดงที่ตั้งอาคารสถานที่ภายในบริเวณวัด	๑.๕		
		มีการจัดทำป้ายชี้บ่งทิศทางการไปยังสถานที่ต่างๆ ที่สำคัญภายในวัดในจุดที่มองเห็นได้อย่างชัดเจน	๑.๕		
๒	การจัดการจราจร ป้ายจราจรและที่จอดรถ	มีป้ายจราจร/สัญลักษณ์เพื่อการสัญจรภายในวัด	๑.๕		
		สถานที่จอดรถมีความสะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อย	๑.๕		
		สถานที่จอดรถมีแสงสว่างเพียงพอ	๑.๕		
๓	การจัดระบบคลังวัสดุสงฆ์ และ การควบคุมการเบิก-จ่ายสิ่งของ	มีป้ายชื่อคลังวัสดุสงฆ์และป้ายระเบียบการยืม-คืนสิ่งของ และจัดแสดงไว้หน้าคลังวัสดุสงฆ์	๑.๕		
		จัดวางสิ่งของตามแผนผังที่กำหนดและมีป้ายชี้บ่งในแต่ละชั้นวาง	๑.๕		
		มีเอกสาร-บัญชีคุมสำหรับใช้ยืม - คืน สิ่งของในคลังวัสดุสงฆ์	๑.๕		

ข้อที่	หลักเกณฑ์	ตัวชี้วัด	คะแนน	มี	ไม่มี
๔	ห้องน้ำ	มีการแยกห้องน้ำและแสดงป้ายห้องน้ำพระสงฆ์-ชาย-หญิง	๑.๕		
		ห้องน้ำสะอาด อุปกรณ์ภายในห้องน้ำพร้อมใช้งานไม่ชำรุดเสียหาย	๑.๕		
		มีแผนและผู้รับผิดชอบการทำมาความสะอาดห้องน้ำ	๑.๕		
๕	การจัดการขยะ	มีการคัดแยกขยะ (ขยะทั่วไป,ขยะรีไซเคิล,ขยะอันตราย)	๑.๕		
		มีป้ายแสดงการคัดแยกขยะและการรักษาความสะอาดภายในวัด	๑.๕		
		มีการตั้งถังขยะและปริมาณถังขยะอย่างเพียงพอ	๑.๕		
		มีระบบการจัดการขยะครบวงจรภายในวัด	๑.๕		
๖	สภาพแวดล้อมพื้นที่เปิดโล่งภายในวัด (เป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาดปลอดภัย)	สภาพแวดล้อมทั่วไปภายในวัดมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาด	๑.๕		
		สภาพแวดล้อมทั่วไปภายในวัดมีระบบการดูแลรักษาความปลอดภัย	๑.๕		
		สภาพแวดล้อมภายในวัดมีแสงสว่างอย่างเพียงพอ	๑.๕		
๗	ระบบไฟฟ้าและการป้องกันอัคคีภัย	มีการสำรวจอุปกรณ์ไฟฟ้า ปลั๊ก สายไฟ สม่ำเสมอไม่ให้ชำรุดเสียหาย	๑.๕		
		มีการฝึกอบรมความปลอดภัยจากระบบไฟฟ้าและการป้องกันอัคคีภัย	๑.๕		
		มีอุปกรณ์ดับเพลิงที่พร้อมใช้งานติดตั้งในจุดเหมาะสม	๑.๕		

ข้อที่	หลักเกณฑ์	ตัวชี้วัด	คะแนน	มี	ไม่มี
๘	โรงครัว/หอน้ำ	มีป้ายชื่อโรงครัว/หอน้ำ สะอาด เป็นระเบียบ เรียบร้อย	๑.๕		
		มีการจัดการวัตถุดิบ อาหาร และเศษอาหารให้ถูก สุขลักษณะ	๑.๕		
		มีพื้นที่ซักล้าง อุปกรณ์พร้อมใช้ สะอาดอยู่เสมอ ไม่มี คราบหรือเศษอาหาร	๑.๕		
๙	อาคารเสนาสนะต่างๆ ภายในวัด	มีป้ายชื่ออาคารและสถานที่ต่างๆ ภายในวัด	๑.๕		
		อาคารสถานที่มีความสะอาดเรียบร้อย	๑.๕		
		มีระเบียบการใช้อาคารสถานที่	๑.๕		
๑๐	การพิจารณาเชิงคุณภาพ	พิจารณาจากการสัมภาษณ์/วิเคราะห์ภาพรวม	๕		
รวมคะแนนทั้ง ๒ หมวด ๑๐๐ คะแนน			๕๐		

เกณฑ์การประเมินผลการดำเนินการ (ร้อยละของคะแนน)				ผลการประเมิน	ระดับ	หมายเหตุ
๕๐ - ๖๐	๖๑ - ๗๐	๗๑-๘๐	๘๐ ขึ้นไป			
พอใช้	ดี	ดีมาก	ดีเด่น			

ภาคผนวก: ง
แบบรายงานโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข

แบบรายงานโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข
ประจำปี พ.ศ.....

วัด.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
รหัสไปรษณีย์.....โทร.....อีเมล.....
ผู้รายงาน.....

ที่	กิจกรรมโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข	การดำเนินการ		หมายเหตุ
		ได้ทำ	ไม่ได้ทำ	
๑.การบริหารจัดการโครงการ				ภาพถ่าย
๑.๑	การตั้งคณะกรรมการโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข			
๑.๒	การประกาศนโยบายโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข			
๑.๓	การฝึกอบรมความรู้ ๕ ส และกิจกรรมโครงการ			
๑.๔	การสำรวจ จัดทำแผนผัง และวิเคราะห์พื้นที่			
๑.๕	กำหนดแผนการพัฒนา/ปรับปรุงพื้นที่			
๑.๖	การลงมือปฏิบัติ Big Cleaning Day			
๑.๗	การสรุปผล			
๒. การพัฒนาพื้นที่ ๙ แห่งภายในวัด				
๒.๑	ป้ายชื่อวัด และแผนผังวัด			
๒.๒	การจัดการจราจร ป้ายจราจรและที่จอดรถ			
๒.๓	การจัดระบบคลังวัสดุและการควบคุมการเบิก-จ่ายสิ่งของ			
๒.๔	ห้องน้ำ			
๒.๕	การจัดเก็บขยะ			
๒.๖	สภาพแวดล้อมทั่วไป/พื้นที่โล่งภายในวัด (สะอาด เรียบร้อย ปลอดภัย)			
๒.๗	ระบบไฟฟ้าและการป้องกันอัคคีภัย			
๒.๘	โรงครัว			
๒.๙	อาคารเสนาสนะต่างๆ ภายในวัด			
๒.๑๐	อื่น ๆ ถ้ามี เช่น สวนต้นไม้			

ลงนาม

(พระ.....)
เจ้าอาวาสวัด.....

(นาย.....)
ตำแหน่ง.....

หมายเหตุ :

- ๑) รายงานโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข สามารถทำเป็นรายงานในลักษณะรูปเล่มได้
- ๒) รายงานควรเพิ่มภาพถ่ายกิจกรรมประกอบ (ก่อน-หลัง การดำเนินการโครงการ)
- ๓) ให้รายงานเจ้าคณะผู้ปกครองตามลำดับ

ติดต่อประสานงานโครงการ

สำนักงานโครงการ วัด ประชา รัฐ สร้างสุข

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม เลขที่ ๒ ถนนเฟื่องนคร แขวงวัดราชบพิธ
เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐

ประสานงาน

พระสุธีรัตนบัณฑิต (สุทิตย์ อากาศโร)

 วัดสุทธิวราราม ถนนเจริญกรุง แขวงยานนาวา
เขตสาทร กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๒๐

 ๐๘๙-๖๖๙-๑๖๐๐ suthito@gmail.com

พระครูศรีธัญญาภรณ์

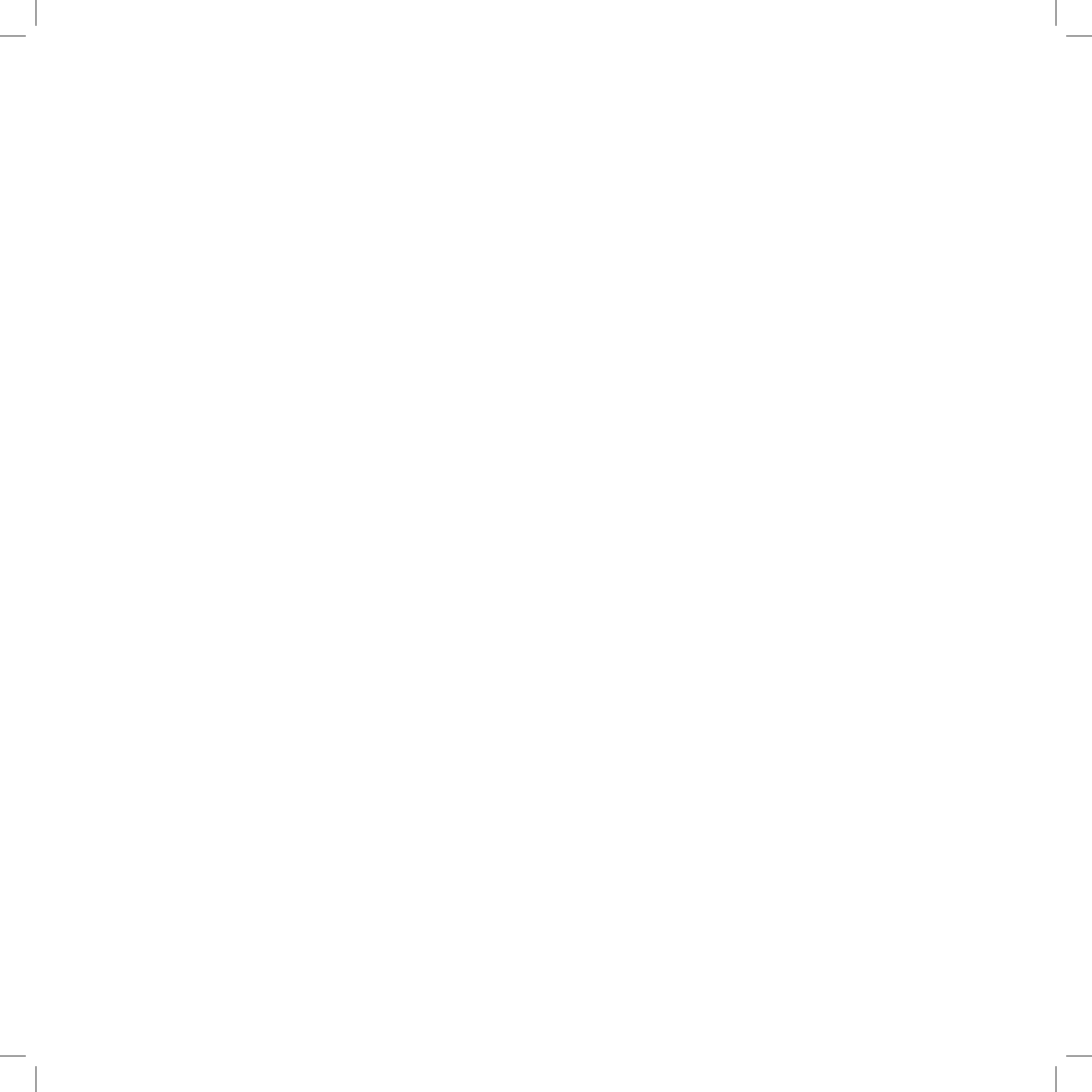
 วัดเขียนเขต(พระอารามหลวง) ถนน รังสิต-นครนายก
ต.บึงยี่โถ อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี ๑๒๑๓๐

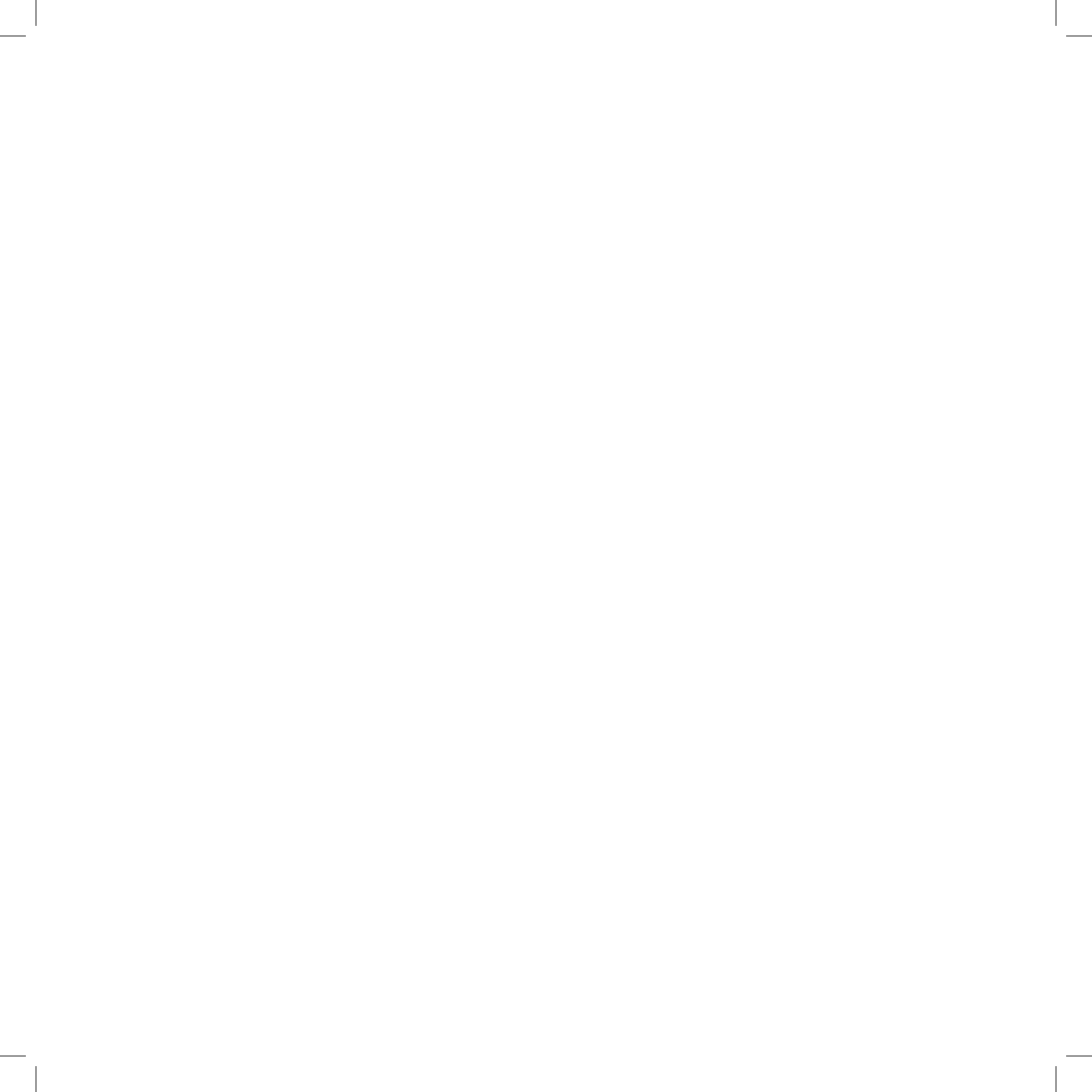
 ๐๒-๕๓๓-๑๑๒๐-๑
๐๙๘-๕๑๖-๕๓๕๑

พระมหาชุตีภัก อภินนุโท

 สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารหอสมุดและเทคโนโลยีสารสนเทศ ชั้น ๓
ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

 ๐๘๒-๕๖๒-๓๔๕๔ chutipak_1@hotmail.com

“
วัดสวย
ด้วย
ความสุข
”